

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України
Освітня програма	38794 Сільськогосподарська мікробіологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	201 Агрономія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38794
Назва ОП	Сільськогосподарська мікробіологія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	201 Агрономія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Маренич Микола Миколайович, Куліш Вікторія Юріївна, Дегтярьов Василь Володимирович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	17.05.2021 р. – 19.05.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Vidomosti-pro-samoocinyuvannya-ONP-Silskogospodarska-mikrobiologiya.pdf
Програма візиту експертної групи	https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Програма-дистанційного-візиту-експертної-групи-для-проведення-акредитаційної-експертизи-ОНП.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва (ІСМАВ) НААН складена на підставі загальноприйнятих положень та напрямів наукових досліджень Інституту в галузі аграрної науки. Спрямованість освітньо-наукової програми орієнтована на сучасні досягнення агрономічного виробництва, з можливістю подальшого професійного та наукового розвитку. Наукова складова освітньої програми в повному обсязі забезпечує здійснення власних досліджень здобувачами з використанням в певній мірі сучасної матеріально-технічної бази, консультуванням наукових керівників з подальшою підготовкою та оформленням дисертаційного дослідження. Загалом ОНП відповідає суті критеріїв і підкритеріїв, а виявлені слабкі сторони не є суттєвими й легко усуваються.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Потужна наукова діяльність Інституту, що виконується в рамках ПНД НААН з відповідним фінансуванням. Впровадження результатів досліджень науковців Інституту у агровиробництво. Відповідне матеріально-технічне забезпечення для проведення наукових досліджень здобувачами, наявність свідоцтв про відповідність системи вимірювань лабораторій, стаціонарних польових дослідів, які атестовані НААН щодо занесення їх до мережі атестованих стаціонарних дослідів в Україні, чим забезпечується високий рівень наукової складової. Наявність фахового міжвідомчого тематичного видання категорії Б в Інституті для апробації результатів наукових досліджень здобувачів. Наявність відповідності наукових інтересів керівників досліджень і здобувачів третього освітньо-наукового рівня. Багаторічний досвід наукової роботи керівників здобувачів. Наукові керівники є активними дослідниками саме у напрямі наукової діяльності аспірантів. Потужний кадровий потенціал, що нараховує п'ять докторів наук, в т.ч. один академік і один член-кореспондент НААН. Кадрова можливість формувати разові спеціалізовані вчені ради з присудження ступеня доктора філософії. Наявність матеріального і морального заохочення, додаткової матеріальної підтримки для співробітників і здобувачів. Постійний інформативний супровід і наукове консультування здобувачів. Досить всебічна соціальна і матеріальна підтримка здобувачів. Комфортний і сприятливий клімат у колективі, партнерські взаємини викладачів зі здобувачами. ОНП здатна забезпечити високоякісну практичну підготовку здобувачів, що реалізується через роботу в наукових лабораторіях, на дослідних полях, на виробництві тощо. Студентоцентрований підхід до організації і проведення освітньо-наукового процесу. Дотичність лекційних і практичних занять до тем дослідження здобувачів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Проводити щорічно перегляд ОНП, навчального плану, робочих програм дисциплін з метою покращення їх якості (удосконалення, приведення у відповідність до сучасних вимог). Посилити роль зовнішніх стейкхолдерів у підвищенні якості ОНП. Урахувати при перегляді освітньо-наукової програми досвід профільних зарубіжних і вітчизняних освітніх і наукових установ в напрямку здійснення підготовки іноземних здобувачів. Удосконалити освітню складову ОНП, скориставшись співпрацею з аграрними ЗВО, розширити перелік вибіркового дисциплін, створити їх каталог. Здійснювати навчання та викладання методами розвитку креативності, критичного мислення тощо, оскільки вони додатково сприятимуть розвитку soft skills, які є затребуваними на ринку праці. Посилити діяльність інституту щодо співпраці з освітніми установами зарубіжжя, створення можливості приймати на навчання іноземних здобувачів, участі у міжнародних конференціях, стажуваннях тощо. Розробити англійськомовну версію інтернет-сторінки, оскільки це сприятиме інтернаціоналізації діяльності загалом, й освітньої зокрема. Посилити академічну мобільність здобувачів з науковими установами, закладами освіти України та зарубіжжя. Удосконалити зміст анкет, щодо опитування внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів. Регулярно проводити опитування серед здобувачів, роботодавців, випускників та презентувати результати на сайті закладу. Активізувати роботу з зовнішніми стейкхолдерами з метою усвідомлення ними своєї ролі й зацікавленості в розробці ОНП і внесення змін до них. Проводити роботу з випускниками ЗВО, роботодавцями, агрохолдингами та іншими зацікавленими сторонами щодо залучення до навчання здобувачів за кошти фізичних і юридичних осіб. Конкретизувати критерії оцінювання оригінальності наукової роботи в «Положенні про академічну доброчесність».

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» (https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Osvitno-naukova_programa_Silskogospodarska_mikrobiologiya.pdf) є підготовка висококваліфікованих наукових і науково-педагогічних кадрів, здатних розв'язувати комплексні проблеми у галузі аграрних наук, здійснювати наукові дослідження і отримувати нові та/або практично спрямовані результати та впроваджувати їх у виробництво. Основними цілями ОНП є формування науково-професійних компетентностей, необхідних для інноваційної науково-дослідницької діяльності та впровадження сучасних технологій в галузі агрономії і сільськогосподарської мікробіології. Особливістю ОНП є те, що підготовка докторів філософії спрямована на здобуття фундаментальних і прикладних знань щодо біологічної складової проблеми родючості ґрунтів, ефективної взаємодії агрономічно корисних мікроорганізмів з культурними рослинами, регулювання фітопатогенів в агроценозах, застосування яких дозволить впроваджувати біологізацію агропромислового виробництва та сприятиме зменшенню хімічного навантаження на агроєкосистеми. Підготовка докторів філософії проводиться в рамках загальної програми наукових досліджень НААН «Оптимізація біологічних процесів в агроєкосистемах для забезпечення ефективного, екологічно збалансованого аграрного виробництва» на 2021-2025 рр. включає 5 завдань першого рівня та 18 завдань другого рівня, з них фундаментальних – 12, прикладних – 6. (<https://ismav.com.ua/пнд-наан/>). Програма стратегічного розвитку Інституту (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/STRATEGIYA-rozvitku-ISMAV-NAAN.pdf>) має за мету розвиток наукового, інтелектуального й матеріально-технічного потенціалу та підвищення ефективності його використання для здійснення фундаментальних та прикладних досліджень у галузі аграрних наук, створення нових конкурентоздатних наукових розробок у галузі сільськогосподарської мікробіології, вірусології та агропромислового виробництва, підготовки висококваліфікованих наукових кадрів у галузі аграрних наук та продовольства (спеціальність – агрономія, спеціалізація – сільськогосподарська мікробіологія), надання послуг щодо наукового супроводу застосування біологічних засобів у виробництві сільськогосподарської продукції. Місією Інституту є визначення засад державної і науково-технічної політики в галузі сільськогосподарської мікробіології; під керівництвом НААН та разом з іншими зацікавленими центральними і місцевими органами виконавчої влади визначає основні напрями досліджень у цій галузі, координує, організовує і проводить наукові дослідження з проблем сільськогосподарської мікробіології, сприяє впровадженню їх результатів у виробництво, здійснює підготовку наукових кадрів. У зв'язку з вище викладеним, підготовка кадрів вищої кваліфікації ІСМАВ НААН є одним із пріоритетних напрямів його діяльності, а тому цілі ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» і Стратегії розвитку ІСМАВ НААН повністю корелюють між собою.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

У процесі формування та перегляду ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» ІСМАВ НААН проводилося залучення зовнішніх і внутрішніх стейкгольдерів у формі проведення нарад, семінарів, сумісних проєктів (blob:<https://office.naqa.gov.ua/f86082ec-1514-46b8-9f48-b0e728db1601>), рецензування, відгуків, засідань ради молодих вчених, проєктної групи, а також рішень Вченої ради Інституту. ОНП позитивно оцінена і рекомендована до використання Пищидою В.Я. – заступником директора з виробництва СТОВ «Дружба-Нова» Чернігівської обл. та Тихончуком І.М. – головним агрономом СТОВ «Дружба-Нова» Чернігівської обл. (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Рецензія-на-ОНП-1.pdf>); Дем'янюком О.С. – заступником директора з наукової роботи Інституту агроєкології і природокористування НААН (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Рецензія-на-ОНП-2.pdf>), Мисником М.І. – головою ФСГ «Золотий Пармен» Чернігівської обл. (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Пропозиції-Мисника-М.І.-2020-р..pdf>). У рецензії Дем'янюка О.С. рекомендується провести корегування компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до вимог аграрного виробництва. Факт урахування пропозицій здобувачів у формуванні ОНП (перенесення навчально-педагогічної практики з 4 на 3 курс, збільшення тривалості канікул з 5 тижнів до 8 тижнів) підтверджується протоколами засідання Ради молодих вчених (blob:<https://office.naqa.gov.ua/62d4eaf3-ba26-493b-9e2b-1f28b3a4d370>; blob:<https://office.naqa.gov.ua/3499f9c4-253d-489a-864e-a3c84141fd82>), і також був підтверджений в процесі бесіди з представниками ради молодих вчених та зі здобувачами третього освітньо-наукового рівня. Надані пропозиції та побажання аналізувалися та враховувалися під час формулювання цілей та ПРН ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» на 2020-2021 н.р., які враховані у проєкті ОНП на 2021-2022 н.р. (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/проєкт-Освітньо-наукова-програма-Сільськогосподарська-мікробіологія-2021-2022.pdf>).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОНП та програмні результати відповідають тенденціям розвитку спеціальності, які полягають у: здатності до комплексності проведення досліджень у галузі; здатності аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати проведених експериментів і досліджень, застосовувати їх у науковій та практичній сфері; володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світових і вітчизняних технологій у землеробстві; здатності формулювати наукову проблему, розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, для досягнення мети, оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації; здатності створювати нові знання через

оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях. Результатом навчання за ОНП є фахівець, здатний розв'язувати комплексні проблеми в галузі аграрних наук, здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в аграрній науці та виконувати професійну діяльність науковця відповідно до потреб сьогодення. Інститут є однією із складових у формуванні кадрової політики та розвитку аграрної галузі регіону. Науково-освітня діяльність Інституту спрямована на вирішення проблеми продовольчої безпеки України. Тому підготовка фахівців за ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія», здатних до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної та бізнесової діяльності, які володіють поглибленими знаннями з агрономії, навичками, достатніми для створення нових інноваційних ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі аграрних наук є важливою складовою розвитку АПК Чернігівщини. Інститутом налагоджена тісна співпраця із зарубіжними науковими і освітніми установами: Університетом ім. Александра Стульгінскіса (Литва), АТ SNF NA (Франція), Агентством по трансферу технологій, освіти і науки «daRostim», Приватним інститутом прикладної біотехнології «daRostim» (Німеччина). Ця співпраця надає можливість вивчити зарубіжний досвід планування, організації та проведення освітнього процесу та наукових досліджень. Серед вітчизняних наукових установ та ЗВО налагоджена співпраця з Інститутом мікробіології і вірусології імені Д.К. Заболотного НАН України, НУ «Чернігівська політехніка», НУ «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, ДДАЕУ. В ОНП враховано тенденції розвитку органічного землеробства в регіональному контексті, принципи роботи в цьому напрямі зарубіжних й вітчизняних ЗВО та наукових установ: обмін інформацією і документацією, виконання спільних проєктів для розвитку науки і освіти; забезпечення концептуальних та методологічних знань в галузі; набуття професійних вмінь і навичок; розширення і переоцінка вже існуючих знань і професійної практики; критичний аналіз, оцінка і синтез нових комплексних ідей; вміння вільно спілкуватися з питань, сфери наукових і експертних знань; здатність демонструвати значну авторитетність, іноваційність, високий ступінь самостійності, академічну і професійну доброчесність.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

На час дистанційної акредитації ОП Стандарт вищої освіти України третього (освітньо-наукового) рівня (ступінь доктор філософії) за спеціальністю 201 Агрономія, галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство відсутній. ПРН освітньої програми відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікації (дев'ятий кваліфікаційний рівень): володіння сучасними передовими концептуальними та методологічними знаннями при виконанні науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань; ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження, а також впроваджувати результати досліджень у виробництво; мати ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії, знання праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного процесу; формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень у сфері агрономії; знати концептуальні, теоретичні і методологічні основи аграрного виробництва. вміти виявляти та вирішувати наукові завдання та проблеми у сфері аграрного виробництва; знання основних філософських категорій та загальнонаукових методів; знання сучасних методів наукових досліджень, вміння використовувати їх для створення інноваційних розробок; знати принципи організації, форми здійснення освітньо-наукового процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання; мати здатність діяти соціально свідомо і відповідально на основі етичних мотивів, приймати обґрунтовані рішення, саморозвиватися і самовдосконалюватися; використання сучасних інформаційних та комунікативних технологій при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел; вміння працювати з різними інформаційними джерелами, бібліографічними і реферативними базами даних; нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень, мотивувати співробітників та рухатися до спільної мети; уміти проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей; генерувати власні ідеї та приймати обґрунтовані рішення; вміти розробляти та реалізовувати наукові проєкти і програми в галузі аграрних наук та продовольства; знання та розуміння іноземної мови, вміння використовувати її для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, вміння спілкуватися в іншомовному науковому і професійному середовищах, працювати спільно з дослідниками з інших країн. Вищенаведене свідчить, що програмні результати навчання за ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» (2019 р.) відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікації (дев'ятий кваліфікаційний рівень)

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ЕГ констатує, що освітньо-наукова програма «Сільськогосподарська мікробіологія» в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН має чітко сформульовані цілі, які відповідають стратегії розвитку Інституту. Під час формування ОНП цілі та ПРН визначалися з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін, з урахуванням галузевого та регіонального контексту, сучасних тенденцій розвитку галузі, ринку праці. Програмні результати навчання освітньої програми відповідають вимогам НРК.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Рекомендовано за перегляду освітньої складової більш глибоко проаналізувати та врахувати досвід зарубіжних і вітчизняних аграрних закладів вищої освіти. Попри наявність співпраці Інституту із зарубіжними науковими установами й закладами освіти, при створенні ОНП не зовсім достатньо враховано досвід аналогічних іноземних і вітчизняних ОНП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітньо-наукова програма «Сільськогосподарська мікробіологія» має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії ІСМАВ НААН. Цілі ОНП та ПРН визначаються з урахуванням позицій та потреб виробників, здобувачів та академічного персоналу, а також з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності в напрямку екологізації виробництва, ринку праці, галузевого та регіонального контексту. В ОНП не досить глибоко враховано досвід освітніх програм вітчизняних і зарубіжних аграрних ЗВО та наукових установ. Вона узгоджується із якісними показниками з підкритеріїв 1.1, 1.2, 1.4 та має не зовсім достатній рівень – за підкритерієм 1.3. Виходячи з вищевказаного варто підсумувати достатню відповідність ОНП Критерію 1 (з незначними недоліками).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Навчальний план підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня на 2020-2021 н.р. (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Навчальний-план-ОНП-Сільськогосподарська-мікробіологія.pdf>) затверджений вченою радою Інституту (протокол № 9 від 11.11.2019 р.) і введений в дію наказом директора Інституту № 79-п від 13.11.2019 р. з 15 вересня 2020 р. (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Наказ-про-введення-в-дію-ОНП.pdf>). Термін підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки (240 кредитів ЄКТС). Обсяг ОНП складає 34 кредити ЄКТС, що визначено частиною 6, статті 5 закону «Про вищу освіту» (30-60 кредитів ЄКТС). ОК складають 3-6 кредитів. Обсяг ОК спрямованих на формування компетентностей за відповідною спеціальністю складає 21 кредит ЄКТС. ОНП включає чотири групи компонент: ті, що забезпечують здобуття глибоких знань зі спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження, (15 кредитів ЄКТС); оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, (10 кредитів ЄКТС); набуття універсальних навичок дослідника, (9 кредитів ЄКТС); здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності (6 кредитів ЄКТС); формування навичок педагогічної майстерності (3 кредити ЄКТС педагогічна практика). Обсяг відведений на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти складає 12 кредитів ЄКТС. У проєкті ОНП на 2021-2022 н.р. передбачається збільшення обов'язкових компонент професійної підготовки до 12 кредитів ЄКТС (три ОК), введення ОК «Педагогічна майстерність» та збільшення до 12 ОК каталогу вибіркових дисциплін, з яких здобувач має обрати три (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/проєкт-Освітньо-наукова-програма-Сільськогосподарська-мікробіологія-2021-20222.pdf>).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП структурована і містить всі необхідні позиції та визначення (загальна інформація, мета, опис, перелік компетентностей та ПРН, перелік ОК тощо) (https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Osvitno-naukova_programa_Silskogospodarska_mikrobiologiya.pdf). На ОНП наявні рецензії (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Рецензія-на-ОНП-1.pdf>) (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Рецензія-на-ОНП-2.pdf>), де представлено участь стейкхолдерів у розгляді ОНП проведених на засіданнях ради молодих вчених Інституту, що підтверджено відповідними документами (blob:<https://office.naq.gov.ua/dooc55e4-423a-46a1-be63-59965393a620>). ОНП має чітку структуру, побудована ступенево за семестрами, де освітні компоненти логічно

чергуються. Так, в першому і другому семестрах вивчаються дисципліни «Сучасні теорії пізнання» та «Іноземна мова у науково-педагогічному спілкуванні»; у другому семестрі – «Методика дослідної справи та організація підготовки дисертаційної роботи» та «Наукові основи сучасного аграрного виробництва». В третьому і четвертому семестрах вивчаються дисципліни професійної підготовки за вибором здобувачів. Для покращення візуалізації суті ОНП бажано було б структуру програми відобразити у вигляді графічної схеми з вказанням існуючих міждисциплінарних зв'язків. Матриця забезпечення компетентностей та програмних результатів навчання освітньої програми в редакції ОНП 2019 року показує їх повне забезпечення обов'язковими компонентами. У матриці відповідності освітні компоненти дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Деякі ПРН, забезпечуються вибірковою складовою освітньої програми, але вибіркові ОК об'єднані в три мініблоки по два ОК в кожному, з яких здобувачі обирають один ОК. Таким чином досягається забезпечення всіх ПРН освітніми компонентами. ЕГ встановлено, що за освітньою програмою в ІСМАВ навчаються випускники не тільки аграрних ЗВО, які не досить глибоко володіють технологіями вирощування сільськогосподарських культур. Тому Інституту рекомендується для надання можливості означеним здобувачам більш глибокого вивчення технологій агропромислового виробництва ввести до переліку вибірових дисциплін ОК, які розкривають основи ведення сільськогосподарського виробництва (Охорона ґрунтів, Система добрив, Землеробство, Сучасні системи землеробства, Селекція сільськогосподарських культур, Технології вирощування сільськогосподарських культур, тощо). Також слід зазначити, що формування педагогічної майстерності здобувачів відбувається лише за рахунок проходження навчально-педагогічної практики. Тому бажано було б включити до переліку ОК дисципліну, яка б забезпечувала теоретичні аспекти розвитку педагогічної підготовки. У проєкті ОНП на 2021-2022 н.р. (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/проєкт-Освітньо-наукова-програма-Сільськогосподарська-мікробіологія-2021-20222.pdf>) вказані вище побажання в певній мірі враховані.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми «Сільськогосподарська мікробіологія» відповідає предметній області. Теоретична зміст предметної області – є наукові дослідження в сфері агрономії, сільськогосподарської мікробіології; розробка і впровадження теорій і концепцій управління мікробіологічними процесами в ґрунтах агроценозів. Об'єктом професійної діяльності здобувача вищої освіти – є дослідження закономірностей, розроблення науково-практичних основ, методів і підходів ефективного впливу біологічних чинників на формування родючості ґрунтів та продукційний процес сільськогосподарських культур. Відповідно «Зведеної інформації про викладачів» (<https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/3911/view>), що забезпечують реалізацію ОНП третього (доктор філософії) рівня вищої освіти «Сільськогосподарська мікробіологія» за тематикою наукових досліджень, відповідає галузі Сільськогосподарські науки, зокрема за шифром 03.00.07 – мікробіологія (сільськогосподарські науки).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Індивідуальна траєкторія навчання реалізується через індивідуальний навчальний план і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу при підготовці здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні доктора філософії в ІСМАВ» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu.pdf>) «Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні доктора філософії в ІСМАВ» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozh-pro-pidgotovku-doktora-filosofiyi-v-ISMAY-1.pdf>) та «Положенням про вибіркові дисципліни при підготовці здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні доктор філософії в ІСМАВ» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-vibirkovist-disciplin2.pdf>). Вибір аспірантами дисциплін з варіативної частини ОНП регламентується на основі Розділу X статті 62 Закону України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014 р.) та «Положенням про вибіркові дисципліни при підготовці здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні доктор філософії в ІСМАВ» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-vibirkovist-disciplin2.pdf>), де в п. 2 вказано, що вибір ОК здійснюється здобувачем вищої освіти у межах, передбачених відповідною освітньою програмою в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. Для дисциплін вільного вибору аспіранта – кількість пропозицій повинна бути не менше 2 на кожен позицію, що обирається. У п. 4 зазначається, що вибір ОК варіативної частини ОНП здобувач вищої освіти здійснює при формуванні індивідуального навчального плану, а п. 8 встановлює, що після ознайомлення із списком вибірових ОК здобувачі за допомогою наукових керівників упродовж двох місяців визначають свій вибір щодо вивчення конкретних ОК. На підставі заяв (blob:<https://office.naqa.gov.ua/762e728b-3abf-43b9-9195-e7d29df610a4>), (blob:<https://office.naqa.gov.ua/609ado29-21db-4c03-93fc-ee546907c76d>) вноситься конкретний перелік вибірових ОК до індивідуального навчального плану здобувача. Здобувач має право коригувати список обраних ОК протягом свого навчання відповідно до процедури описаної вище. Здобувачам пропонується для вибору шість ОК по чотири кредити кожна, які мають однакові форми контролю. Здобувачі обирають три дисципліни. За змістом вибіркові ОК не дублюють одна одну. Результати співбесіди зі здобувачами підтверджують вказану вище процедуру вибору ОК. ЕГ встановлено, що ОК вибіркового блоку, об'єднані у три мініблоки по дві дисципліни. З кожного мініблоку здобувачі обирають один ОК. Інституту рекомендовано збільшити перелік ОК вибіркової частини ОНП. У проєкті ОНП на 2021-2022 н.р. збільшено кількість ОК вибіркового блоку до 12, з яких здобувачі обирають три (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/проєкт-Освітньо-наукова-програма-Сільськогосподарська-мікробіологія-2021-2022-3.pdf>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка регламентується відповідно до «Положенням про організацію освітнього процесу при підготовці здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні доктора філософії в ІСМАВ» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu.pdf>) «Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні доктора філософії в ІСМАВ» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozh-pro-pidgotovku-doktora-filosofiyi-v-ISMAV-1.pdf>). Вона здійснюється шляхом проведення практичних і семінарських занять – 192 години (52,4 % від загальної кількості аудиторних годин), та проведення індивідуальних консультацій - 20 годин (5,5 % від загальної кількості аудиторних годин). Це дозволяє набути компетентностей, необхідних для професійної діяльності: здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі аграрних наук та продовольства, здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики. Здатність здійснювати здобувачами науково-педагогічну діяльність у вищій освіті забезпечена шляхом наявності в навчальному плані навчально-педагогічної практики (3 кредити ЄКТС) (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2020/05/Навчальний-план-ОНП-Сільськогосподарська-мікробіологія-1.pdf>). Проходження навчально-педагогічної практики регламентується «Положенням про навчально-педагогічну практику здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні доктора філософії в ІСМАВ» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/POLOZhENNYa-pro-navchalno-pedagogichnu-praktiku.pdf>). Організатором навчально-педагогічної практики аспірантів і базою для проходження педагогічної практики є відділ сільськогосподарської мікробіології та НУ «Чернігівський колегіум» (згідно договору <blob:https://office.naqa.gov.ua/a080ef65-8e6a-4d1a-9ado-ab3b1e0fa5a0>). Контроль за проходженням практики аспірантом здійснює його науковий керівник у межах годин, передбачених за наукове керівництво. Зміст навчально-педагогічної практики аспіранта передбачає, відвідування семінарських, практичних занять і лекцій досвідчених викладачів, проведення навчально-методичної роботи (написання конспектів лекцій, підручників, навчальних посібників та інших навчально-методичних матеріалів), проведення лабораторних, семінарських, практичних занять, лекцій чи їх фрагментів. За підсумками проходження навчально-педагогічної практики аспірант подає до відділу аспірантури звіт, підписаний науковим керівником та керівником-викладачем з боку ЗВО (<blob:https://office.naqa.gov.ua/58310ebe-4df7-4cda-97a2-976435228dco>), (<blob:https://office.naqa.gov.ua/40b1a33b-1b80-47d0-82cb-c53f237e39fe>). У процесі співбесіди зі здобувачами було встановлено, що організація практичної підготовки за ОНП дає їм можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

В ОНП мається перелік загальних і спеціальних компетентностей, а також програмних результатів навчання, частина з яких дотична соціальним навичкам. Зокрема, вивчення дисциплін: «Сучасні теорії пізнання», «Іноземна мова у науково-педагогічному спілкуванні», «Методика дослідної справи та організація підготовки дисертаційної роботи», «Навчально-педагогічна практика» сприяють досягненню «soft skills», а саме: усвідомлення ролі особистості в суспільстві, громадянська активність; здатність до цілісного викладу основних проблем філософії на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення; креативність, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність використовувати іноземну мову для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, для розуміння іншомовних наукових та професійних текстів; здатність приймати обґрунтовані рішення, планувати і здійснювати комплексні дослідження на сучасному рівні з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій на основі цілісного системного наукового світогляду з використанням знань в області історії і філософії науки; здатність виявляти, отримувати й аналізувати інформацію з різних джерел, організувати та керувати інформацією; здатність здійснювати науково-дослідну та науково-виробничу діяльність, зберігаючи природне та культурне надбання; здатність до критичного аналізу та оцінювання сучасних наукових досягнень при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, у тому числі в міждисциплінарних областях; здатність до участі в науковій кооперації (міжгалузевій, міжнародній тощо); здатність розробляти та управляти науковими проектами, ініціювати організацію досліджень в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності з урахуванням фінансування науково-дослідницьких робіт; комплексність у педагогічній діяльності щодо організації та здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки здобувачів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності; здатність презентувати результати власних досліджень; дотримання норм наукової етики, авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності. Це відбувається як ході навчального процесу, так і під час проведення наукових досліджень, апробації їх результатів, проведенні спільних заходів з виробничниками, участі в різнопланових виставках, конференціях, семінарах, круглих столах тощо.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

За ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» на сьогодні відсутній професійний стандарт. Тому проектна група брала до уваги вимоги Національного класифікатору України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» (наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 із змінами відповідно до наказу Мінекономрозвитку України

№ 923 від 16.08.2012), Постанови КМУ від 23 листопада 2011 року № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікації» зі змінами внесеними згідно з Постановами КМ №509 від 12.06.2019 р., № 519 від 25.06.2020 р. та від 23 березня 2016 року №261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)».

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Організація ОНП орієнтована на чітко визначене навчальне навантаження здобувача, необхідне для досягнення ПРН. Загальний навчальний час – 34 кредити ЄКТС (1020 год), з яких аудиторні заняття складають 366 год. (35,9 %), самостійна робота аспірантів складає 654 год. (64,1 %). Аудиторне навантаження ОК не менше, ніж 1/4 від загального навантаження. Час, відведений для самостійної роботи здобувача, регламентований НП і складає не більше 3/4 від загального обсягу навчальних годин, відведених для вивчення дисципліни. За цього тижневе аудиторне навантаження аспірантів не перевищує 10 год, кількість видів підсумкового контролю – не більше п'яти на семестр (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Навчальний-план-ОНП-Сільськогосподарська-мікробіологія.pdf>). Для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонент у кредитах ЄКТС із навантаженням здобувачів застосовується студентоцентризований підхід шляхом анкетування здобувачів, врахуванням результатів анкетування при розробці графіків ОП, офіційним оприлюдненням графіків ОП і самостійної роботи (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2020/05/Результати-анкетування-здобувачів.pdf>). В результаті співбесіди зі здобувачами було встановлено, що при формуванні проекту ОНП на 2021-2022 н.р. було враховано пропозицію здобувачів щодо посилення теоретичної і практичної підготовки (збільшено кількість обов'язкових і вибіркових ОК), а також тривалість канікул (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/проект-Освітньо-наукова-програма-Сільськогосподарська-мікробіологія-2021-2022-3.pdf>). Заняття з кожного ОК визначається РП та Силабусами дисциплін (<https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>). Силабуси для всіх ОК підготовлені згідно «Положення про Syllabus навчальних дисциплін, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ІСМАВ НААН» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-SILLABUS-navchalnih-disciplin-za-yakim-zdiysnyuyetsya-pidgotovka-zdobuvachiv-vishoyi-osviti-stupenya-doktora-filosofiyi.pdf>). Робочі програми дисциплін мають лише для тих ОК, що викладаються в ІСМАВ.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка аспірантів за дуальною формою наразі не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ЕГ зазначає, що зміст ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» відповідає предметній області. Освітньо-наукова програма відповідає заявленим цілям й передбачає набуття здобувачами соціальних навичок (soft skills). У відеоконференції зі здобувачами виявлено, що наявна матеріально-технічна база Інституту та договори на співпраці з науковими установами та виробництвом забезпечують належну наукову й практичну підготовку здобувачів. Забезпечується всебічна можливість для формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Рекомендовано оптимізувати освітню складову у напрямку посилення агрономічної підготовки здобувачів, так як на навчання вступають випускники не тільки аграрних ЗВО, а також розвитку викладацької майстерності здобувачів, скориставшись співпрацею з вітчизняними аграрними та регіональними ЗВО. У ході перегляду ОНП варто урахувати досвід вітчизняних і зарубіжних освітніх програм в плані формування освітньої складової ОНП (збільшення переліку вибіркових компонент). Відобразити графічно структуру програми у вигляді схеми з вказанням існуючих міждисциплінарних зв'язків, для покращення візуалізації по суті.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обсяг ОНП та окремих ОК відповідає вимогам чинного законодавства щодо навчального навантаження здобувачів. Зміст ОНП має чітку структуру. Освітні компоненти ОНП становлять логічну взаємопов'язану систему, що дає можливість досягти заявлених цілей та ПРН. Для покращення логічної візуалізації ОК рекомендовано відобразити графічно структуру програми у вигляді схеми з вказанням існуючих міждисциплінарних зв'язків. Зміст в повному обсязі ОНП відповідає предметній області спеціальності. Структура ОНП передбачає можливість для створення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, за рахунок індивідуального вибору здобувачами навчальних дисциплін вибіркового блоку. Інституту рекомендовано збільшити перелік вибіркового компоненту, створивши їх каталог. У фокус групі зі здобувачами підтверджено, що в процесі навчання вони формують індивідуальну освітню траєкторію. Організація практичної підготовки за ОНП дає можливість здобувачам набуття компетентності, необхідної для подальшої професійної діяльності. ОНП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills). Структура та зміст освітньої програми узгоджується із якісними показниками з підкритеріїв 2.1, 2.3, 2.4, 2.5–2.9 та має незначні недоліки за підкритерієм 2.2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому для здобуття ступеня доктора філософії за ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» в ІСМАВ НААН регламентовані «Правилами прийому в аспірантуру Інституту сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва для здобуття наукового ступеня доктора філософії в 2020 році» (blob:<https://office.naqa.gov.ua/dc675b13-58e8-473f-9b66-ofc9b0954aac>), «Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні доктора філософії в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozh-pro-pidgotovku-doktora-filosofiyi-v-ISMAV-1.pdf>). На веб-сайті Інституту розміщено у відкритому доступі зазначені нормативно-правові акти та програми вступних іспитів (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Programa-vstupnogo-ispitu-z-inozemnoyi-movi.pdf>) (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Programa-fahovogo-vstupnogo-ispitu-na-2021-rik.pdf>), обсяг прийому (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2020/09/ISMAV.pdf>), а також інша необхідна інформація (<https://ismav.com.ua/aspirantura/>). Додаток 1 Правил прийому містить інформацію щодо ліцензійного обсягу прийому – 1 особа (blob:<https://office.naqa.gov.ua/3277e06c-ff13-4c09-803c-e0c1af159a61>), але згідно Ліцензії на освітню діяльність (https://mon.gov.ua/storage/app/media/05.%2001.%202021/VO%202021/04/27/_01/Instytut.s.h.mikrobiolohiyi.ahropromyslovoho.vyrobnnytstva.NA.ahrarykh.nauk.27_04-12_04.pdf) Інституту надано можливість готувати 3 особи. Пунктом 2 розділу 15 Вимоги до правил прийому «Умов прийому на навчання до ЗВО України на 2020 р.» (наказ 11.10.2019 р. №1285) (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/vstup-2020/2019/12/priyomunakaz11101912851203.pdf>) визначено, що «Правила прийому повинні містити порядок подання і розгляду апеляції за результатами вступних випробувань, що проведені ЗВО». Такої інформації «Правила прийому в аспірантуру Інституту сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва для здобуття наукового ступеня доктора філософії в 2020 році» не містять. Загалом Правила прийому не містять дискримінаційних ознак і відповідають чинному законодавству України.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Прийом до аспірантури передбачає складання вступного іспиту зі спеціальності. Програма вступного іспиту охоплює базові знання і положення із різних дисциплін у галузі аграрних наук: землеробство, рослинництво, фізіологія рослин, системи удобрення сільськогосподарських культур, інтегрований захист сільськогосподарських культур, сільськогосподарська мікробіологія, прогноз і програмування врожаїв сільськогосподарських культур тощо (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Programa-fahovogo-vstupnogo-ispitu-na-2021-rik.pdf>). Програма вступного іспиту із іноземної мови передбачає розуміння основної ідеї тексту як на конкретну, так і на абстрактну тему, у тому числі й спеціалізовані дискусії за своїм фахом; вміння спілкуватися з носіями мови з таким ступенем швидкості та спонтанності, який не завдає труднощів жодній із сторін; вміння чітко, детально висловлюватись на широке коло тем, виражати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи за і проти (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Programa-vstupnogo-ispitu-z-inozemnoyi-movi.pdf>). Завдяки цьому забезпечується комплексна перевірка знань, необхідних для подальшого навчання на ОНП. Додатково правила прийому враховують навчальні і наукові досягнення вступника, що сприяє відбору найбільш вмотивованих і професійних здобувачів. Окрім зазначених документів вступники подають до приймальної комісії «Дослідницьку пропозицію з обраної спеціальності», на підставі якої встановлюється змістовний зв'язок між науковими інтересами майбутніх здобувачів вищої освіти та можливостями їхніх потенційних наукових керівників.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В Інституті діє «Положення про порядок перезарахування результатів навчання в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН», яке розміщено на веб-сайті закладу (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-poryadok-perezarahuvannya-rezultativ-navchannya-ISMAV.pdf>). Положення містить чіткі правила і порядок перезарахування результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти. В ході проведення фокус-груп ЕГ зі здобувачами та академічним персоналом Інституту було встановлено обізнаність учасників освітньо-наукового процесу щодо можливості перезарахування результатів навчання, порядку і правил перезарахування.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті при підготовці здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-poryadok-viznannya-rezultativ-navchannya-otrimanih-neformalnij-ta-informalnij-osviti.pdf>). Положення містить чіткі і зрозумілі правила, порядок і процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті. Для ознайомлення здобувачів Положення розміщено і відкритому доступі на веб-сайті Інституту. Учасники фокус-груп підтвердили можливість перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті, але таких випадків на ОНП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Інститут має досить потужну нормативно-правову базу, що регламентує правила і порядок прийому до аспірантури; процедури перезарахування результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти і у рамках неформальної та інформальної освіти. Всі положення розміщені на веб-сайті Інституту для інформування широкого загалу. Правила прийому до аспірантури є чіткими і зрозумілими, відповідають вимогам чинного законодавства, не містять дискримінаційних ознак. Сильною стороною є врахування правилами прийому особливостей ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія», що було підтверджено під час аналізу програм вступних іспитів та безпосередньо правил прийому.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Правилами прийому не містять інформації щодо порядку подання і розгляду апеляції за результатами вступних випробувань, що проведені ЗВО, що регламентовано нормативними документами МОН. Інформацію щодо ліцензованого обсягу прийому надавати згідно Ліцензії на освітню діяльність.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Інститут має необхідну нормативно-правову базу, дієві процедури і механізми прийому до аспірантури; перезарахування результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти і у рамках неформальної освіти. Всі положення і правила розміщені на веб-сайті Інституту у відкритому доступі. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання узгоджується із якісними показниками з підкритеріїв 3.2, 3.3, 3.4 та має не значні недоліки за підкритерієм 3.1 (відсутність інформації щодо порядку подання і розгляду апеляції за результатами вступних випробувань, що проведені ЗВО). Виходячи з вищевказаного варто підсумувати достатню відповідність ОНП Критерію 3 (з незначними недоліками).

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

В ході експертизи були проаналізовані освітні компоненти ОНП та їхня відповідність ПРН, навчальний план, силабуси й робочі навчальні програми навчальних дисциплін, Положення про організацію освітнього процесу <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu.pdf>, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnost2.pdf> та інші, які регламентують освітній процес в установі й розміщені на її офіційній сторінці. Основними видами навчальних занять визначені лекції, практичні, семінарські заняття та консультації. На думку ЕГ доцільно замінити практичні заняття лабораторними, оскільки, крім формування практичних навичок, останні дають змогу тісніше поєднати освітню й науково-дослідну складову освітнього процесу та вирішувати конкретні наукові завдання здобувачів. В цілому форми та методи навчання сприяють досягненню програмних результатів навчання. В нормативних документах в достатній мірі відображено студентоцентрований підхід – інформація для здобувачів вищої освіти подається доступною мовою, чітко й лаконічно. Відповідно до цього тема наукових досліджень формується з урахуванням формування індивідуального навчального плану. Вибір дисциплін здійснюється здобувачем впродовж двох місяців після зарахування, що має свої переваги, оскільки в такому випадку конкретизується науковий пошук за обраною темою досліджень <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-vibirkovist-disciplin2.pdf>. Епідемічна ситуація не вплинула на хід і якість освітньої підготовки, проте експертна група вважає за доцільне розробити і впровадити у освітній процес дистанційні форми навчання. Слід відмітити, що в процесі підготовки до акредитації в Інституті значно активізували роботу над публікацією переліку нормативних документів на сайті, що істотно поліпшило роботу експертної групи, а також в подальшому сприятиме доступу здобувачів до необхідної документації та зростанню їхнього впливу на формування змісту ОНП. Результати анкетування здобувачів вищої освіти розміщені в загальному доступі й демонструють їхню безпосередню участь у формуванні освітньо-наукової програми. Зміст анкет поєднує оцінку методів викладання, змісту освітньої компоненти, матеріально-технічної бази, перспектив працевлаштування, психологічної складової контингенту осіб, що навчаються.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» знаходиться у вільному доступі на інтернет-сторінці https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Osvitno-naukova_programa_Silskogospodarska_mikrobiologiya.pdf. До кожної навчальної дисципліни подано навчальну програму або силабус, структуру яких визначають відповідні положення <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-SILLABUS-navchalnih-disciplin-zayakim-zdiysnyuyetsya-pidgotovka-zdobuvachiv-vishoyi-osviti-stupenya-doktora-filosofiyi.pdf>. Окрім того з метою кращого інформування здобувачів та інших користувачів сайту створене «Положення про інформаційний супровід...» <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-Pro-informacijnij-suprovod-veb-resursiv.pdf>. Істотним джерелом інформування здобувачів служать окремі «Положення про підготовку доктора філософії...» <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozh-pro-pidgotovku-doktora-filosofiyi-v-ISMAV-1.pdf> та «Положення про порядок захисту дисертацій...» <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-poryadok-zahistu-disertacij-v-razovih-rahah2.pdf>. В ході зустрічей зі здобувачами вищої освіти було встановлено, що необхідна інформація стосовно ОНП, її цілей, змісту та ПРН надається їм своєчасно й зрозуміло викладачами дисциплін та науковими керівниками, а також працівниками відділу аспірантури. Окрім того, здобувачі вищої освіти інформуються про грантові програми національного і міжнародного рівня <https://ismav.com.ua/granti/>, що є досить позитивним й вагомим аспектом. На офіційній сторінці наукової установи розміщено всю необхідну інформацію стосовно графіка освітнього процесу, начального плану, розкладу занять, змісту навчальних дисциплін <https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>. Силабуси й робочі навчальні програми складено детально й зрозуміло, в них відображено зміст і структуру навчальної дисципліни, її мета і критерії оцінювання, а також відповідність програмним результатам навчання ОНП. За цією ж веб-адресою розміщені проект ОНП на 2021-2022 н. р. та відгуки стейкхолдерів, які відображають їхню роль у формуванні ОНП.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Аналіз змісту освітньо-наукової програми та навчального плану демонструє досить тісне поєднання навчання і досліджень в ході реалізації ОНП <https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>. Зокрема у теоретичному навчанні передбачено вивчення таких важливих дисциплін, що направлені на формування науково-дослідницької складової як «Сучасні теорії пізнання» обсягом 4 кредити та «Методика дослідної справи та організація підготовки дисертаційної роботи», обсягом 6 кредитів. Дисципліни вибіркового циклу сформовані відповідно до конкретних наукових завдань установи, яка традиційно є головною у вітчизняній аграрній науці з розробки мікробіологічних

методів у агрономії та підкреслюють унікальність ОНП. Втім необхідно висловити побажання щоб у навчальному плані конкретніше були визначені види навчальної роботи, оскільки аббревіатурою НР позначено одночасно наукову й навчальну роботу, що не дає змогу повністю ідентифікувати графік навчального процесу. Позитивним аспектом слід назвати функціонування школи молодих вчених, діяльність якої анонсується на сторінці Інституту <https://ismav.com.ua/%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b8%d0%bd%d0%b8/>, а також діє процедура приймання дослідів, проводяться конференції молодих вчених <https://ismav.com.ua/category/%d0%bd%d0%b0%d1%83%d0%ba%d0%bo/>. В Інституті видається фаховий міжвідомчий науковий збірник категорії Б, у якому здобувачі вищої освіти можуть опублікувати результати власних досліджень. Аналіз змісту архівних томів цього видання демонструє актуальність досліджень та унікальність напрямів наукового пошуку <https://smic.in.ua/index.php/journal/issue/archive>. У переліку літературних джерел, які наводяться у силабусах навчальних дисциплін та робочих навчальних програмах, значну частину займає творчий доробок наукових працівників Інституту, що є безумовною перевагою і свідченням творчої активності викладачів. Кожен аспірант має своє власне робоче місце, оснащене необхідним приладдям та комп'ютером. Лабораторна база інституту дає змогу опановувати освітню програму в безпосередньому зв'язку з результатами власних та супутніх досліджень. Аналіз інформації, яка характеризує структурні підрозділи, демонструє безпосередню участь здобувачів вищої освіти у науковій діяльності <https://ismav.com.ua/%d0%bf%d1%96%d0%b4%d1%80%d0%be%d0%b7%d0%b4%d1%96%d0%bb%d0%b8/>. Загалом рекомендуємо щоб у подальшому аналізованій у даному підкритеії аспект ширше висвітлювався на сторінці установи та був доступніший для користувачів – як експертів так і власних здобувачів вищої освіти та науково-педагогічного складу.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Актуальність досліджень і наукова новизна отриманих результатів свідчить про дуже велику можливість оновлення змісту освіти. Моніторинг сайту інституту дозволив встановити, що силабуси й робочі навчальні програми дисциплін були оновлені впродовж 2018–2020 рр. Процедура моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми детально описана в «Положенні про освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН». Аналіз цих документів дав змогу встановити, що зміст навчальних дисциплін базується, здебільшого, на наукових досягненнях, виконаних останнім часом і до яких значною мірою причетні науковці установи. Зокрема, навчальна дисципліна «Методика дослідної справи та організація підготовки дисертаційної роботи», силабус якої розроблено гарантом ОНП професором В. Волкогоном, поряд з фундаментальними працями містить літературні джерела останніх років видання та включає наукові видання за співавторства самого викладача. В силабусі дисципліни «Наукові основи сучасного аграрного виробництва», який створено доктором наук А. Москаленком, наводиться виключно нова базава й рекомендована література, в т. ч. видана за співавторства самого викладача. Інші дисципліни також базуються, здебільшого на сучасних публікаціях, що свідчить про оновлення змісту освіти. Однак, слід зауважити, що цю роботу необхідно активізувати, оскільки заклад проводить визначну наукову роботу й досягнення науково-педагогічного персоналу повинні знаходити своєчасне відображення у освітньому процесі, а не лише у його науковій частині. Зазначимо також, що інформаційні ресурси, які наведені в методичних матеріалах (силабусах та робочих навчальних програмах), доцільно розширити й дати більший перелік для роботи всіх учасників освітнього процесу. Робочій групі також слід вжити заходів щоб оновити зміст навчальної дисципліни «Сучасні теорії пізнання», в переліку якої збірники вправ взагалі видані впродовж 1961–1999 рр. Також незрозуміла наявність у переліку збірника вправ творів Л. Керрола! <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/%D0%A1%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%96-%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97-%D0%BF%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН проводить досить широку міжнародну співпрацю з установами та науковцями інших країн <https://ismav.com.ua/category/%d0%bc%d0%b6%d0%bd%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b4%d0%bd%d0%bo-%d0%b4i%d1%8f%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%81%d1%82%d1%8c/>. За час функціонування освітньої програми гарант освітньої програми взяв безпосередню участь у ряді наукових заходів, зокрема міжнародному науково-практичному семінарі «Нове в технологіях вирощування сільськогосподарських культур», засіданні міжнародного трейд-клубу, де були презентовані проекти, розроблені науковцями Інституту. Основну увагу приділено співпраці з науковцями країн Балтії та Польщі. Останнім часом було проведено брифінг Тимчасово повіреного у справах України в Ефіопії на тему «Вихід на ринок та ведення бізнесу в Ефіопії». Така активність свідчить про значний потенціал міжнародної співпраці установи в цілому. Окрім цього в Інституті надають увагу грантовим програмам, які відображені на офіційній сторінці <https://ismav.com.ua/granti/>. У міжнародній співпраці активну участь беруть гарант освітньої програми професор В. Волкогон, представники адміністрації установи та керівники структурних підрозділів. ЕГ відзначає, що на інтернет-сторінці Інституту не відображено участі здобувачів вищої освіти у міжнародній співпраці та не немає інформації про те, яким чином результати міжнародної співпраці використовуються у освітньому процесі. До того ж «Положення про інформаційний супровід веб-ресурсів...» обумовлює функціонування цієї важливої інформаційної складовою лише українською мовою <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-Pro-informacijnij-suprovid-veb-resursiv.pdf>.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Структурні підрозділи Інституту беруть активну участь у підготовці здобувачів вищої освіти. Висококваліфікований науково-педагогічний склад, який працює в унікальному науковому напрямі, дає змогу досягти високої ефективності у виконанні ОНП і здатний формувати висококваліфікованого конкурентоздатного фахівця. Здобувачі вищої освіти є реальними виконавцями актуальних наукових досліджень, господарсько-договірних тематик, результати досліджень яких підкріплені досить потужним інтелектуальним і матеріально-технічним потенціалом.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Аналіз методичних матеріалів показав необхідність їхнього оновлення та зміни підходу, особливо в сенсі дисциплін, які формують «м'які» навички. Недостатньо інтенсивною є робота, спрямована на інтернаціоналізацію освітньої діяльності й залучення до цього здобувачів вищої освіти та презентація інформаційних ресурсів лише українською мовою. Також до слабких сторін слід віднести відсутність дистанційних методів навчання і контролю знань. Застосування дистанційних методів навчання (Moodle, Zoom, Google Meet чи інших сервісів) значною мірою стане корисним не тільки в умовах обмеженої мобільності, а й дасть змогу осучаснити комунікацію між учасниками освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Викладання навчальних дисциплін відбувається на належному рівні. Освітня та наукова складова ОНП тісно корелюють між собою та забезпечують досягнення програмних результатів. Опитування переконує, що між учасниками освітнього процесу існує тісна комунікація, що сприяє студентоцентрованому підходу й забезпечує академічну свободу. Слабкі сторони, зазначені у звіті, істотно не впливають на якість підготовки здобувачів. У значній мірі вони зумовлені зміщенням акцентів у бік наукової частини освітньої програми і певного її домінування над власне освітньою складовою. Майже всі вони (оновлення змісту деяких навчальних дисциплін, функціонування веб-сторінки англійською мовою, долучення здобувачів до міжнародної діяльності та освоєння методів дистанційного навчання тощо) можуть швидко коригуватися і в ході подальшого функціонування програми. Суттєві недоліки відсутні.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання описані в «Положенні про організацію освітнього процесу ...» <https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/> й ґрунтуються на принципах європейської кредитно-трансферної системи за 100-бальною шкалою. В цьому Положенні зазначено, що здобувач вищої освіти, який підтвердив свої знання сертифікатом TOEFL або International English Language Testing System, або Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право на зарахування відповідних кредитів та використання відповідного навантаження на формування інших компетентностей. Рішення про визнання компетентностей приймає вчена рада Інституту. Складання форм контролю, до яких відносяться семестрові заліки та іспити регламентується «Положенням про іспити та заліки у Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва» <https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>. Положення передбачають порядок формування змісту іспитів та заліків, розклад екзаменаційної сесії тощо. Для підготовки до кожного іспиту передбачено не менше трьох днів. Положенням також регламентована й процедура надання індивідуального графіку складання екзаменаційної сесії та порядок подання апеляції і вирішення спірних питань. Наукова робота здобувачів вищої освіти відбувається за результатами щорічної атестації. Інтерв'ю здобувачів вищої освіти показало чітке розуміння ними принципів оцінювання і форм контролю. Конфліктних ситуацій під час складання форм контролю не виникало. В цілому позитивно оцінюючи цей підкритерій, на думку експертної групи доцільно висвітлити на вкладці освітнього процесу програми питань вхідного й вихідного контролю кожної дисципліни та

програму іспиту та передбачити можливість дистанційного навчання й можливість скласти форму контролю дистанційно. Також ЕГ рекомендує чіткіше вписати поняття академічної різниці й академічної заборгованості та порядок їх усунення п. 38–40 та п. 41–43, 45. Доцільно розробити «Положення про відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення аспірантів»

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти на момент проведення експертизи відсутній. Форми атестації здобувачів регламентуються «Положенням про іспити та заліки ...», яке схвалено вченою радою Інституту на момент започаткування діяльності ОНП <https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>. У документі наводиться шкала оцінювання за 5-бальною шкалою та ЄКТС з чітким поясненням критеріїв оцінювання. Положення досить детально описує вимоги до проведення семестрової атестації. Ще одним документом, який регламентує основну форму контролю ОНП – захист дисертації, є «Положення про порядок захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії в разових спеціалізованих вчених радах Інституту сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН». Ним передбачено право вибору разової спецради та вимоги до рівня наукової кваліфікації здобувача, зокрема кількість і рівень опублікованих наукових праць, принципи дотримання академічної доброчесності та описані процедури допуску здобувача до захисту й проведення власне самого захисту дисертації. В цілому форми атестації здобувачів відповідають сучасним вимогам.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила застосування контрольних заходів описані в Положеннях, які зазначені в попередньому підкритерії. Вони прописані чітко й зрозуміло як для здобувачів вищої освіти так і для пересічного користувача інтернет-сторінки. В «Положенні про іспити та заліки...» <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/POLOZhENNYa-pro-ISPITI-ta-ZALIKI.pdf> висвітлені: порядок оцінювання результатів навчання, порядок складання екзаменів та заліків та подання апеляції на результати контролю. Досить детально і зрозуміло описана процедура встановлення об'єктивності оцінки за певних умов – наприклад п. 31 цього Положення. Передбачена також можливість перескладання форми контролю з метою отримання вищої оцінки (п. 33). У разі незгоди здобувача з отриманою оцінкою передбачена можливість подання апеляційної заяви до аспірантури в день оголошення результатів (п. 34), яка повинна розглядатися не пізніше наступного робочого дня у присутності здобувача вищої освіти. ЕГ вважає за доцільне рекомендувати в даному положенні детальніше описати власне процедуру апеляції та ознайомлення здобувача й обґрунтування рішення, прийнятого апеляційною комісією. За результатами опитування здобувачів вищої освіти скарг чи подання апеляцій на об'єктивність оцінювання знань не виявлено.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Дотримання принципів академічної доброчесності регламентується в Інституті «Положенням про академічну доброчесність», яке ухвалене вченою радою Інституту у 2018 році й розміщене на офіційній сторінці установи. В документі зазначені посилання на необхідні нормативні документи, описані правила дотримання академічної доброчесності та визначення понять основних порушень цього процесу. Відповідно до цього документа запобігання проявам недоброчесності здійснюється шляхом інформування учасників освітнього процесу, розповсюдження методичних матеріалів. Окрім цього в Положенні зазначені перевірка дисертацій на наявність академічного плагіату та експертна оцінка за допомогою спеціалізованих програмно-технічних засобів. Зокрема підписано договір з компанією Unischeck, що дає можливість безкоштовної перевірки наукових творів здобувачів і всього наукового персоналу. В Положенні також описана відповідальність учасників освітнього процесу за порушення правил академічної доброчесності та їхні права щодо оскарження остаточного рішення про наявність академічних порушень. Крім цього документу в Інституті прийнято ряд інших: <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-antiplagiat-ISMAV.pdf>, <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Kodeks-etiki-ISMAV-NAAN.pdf> тощо. Робота у фокус-групах показала достатнє усвідомлення всіма учасниками освітнього процесу правил і процедур дотримання академічної доброчесності в загальних аспектах. Наукові керівники та адміністрація прикладають достатньо зусиль для впровадження принципів доброчесності. Однак на думку експертної групи наведені документи потребують певного розширення чи створення окремого положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в контексті визначень самого плагіату та його різновидів, звітів подібності, системи виявлення збігів та ін. Доцільно також детальніше описати

порядок перевірки творів на наявність ознак плагіату, ввести рекомендації щодо запобігання та попередження плагіату, конкретніше описати порядок подання апеляцій.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Процедури проведення форм контролю та подання наукової звітності є цілком зрозумілими, всі учасники освітнього процесу свідомі правил і принципів академічної доброчесності. Адміністрація Інституту сприяє популяризації дотримання академічних етичних норм та забезпечує безкоштовну процедуру перевірки на наявність запозичень щонайменше двічі. Нормативна документація з питань контролю знань та академічної доброчесності знаходиться у вільному доступі й зручна для користування. Окрім того на сайті розміщено положення про здобуття освітнього рівня та підготовки дисертації, які є основними формами досягнення результатів освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Відсутність питань вхідного й підсумкового контролю кожної дисципліни, методів дистанційного контролю знань. Існує певна перевантаженість нормативної бази щодо дотримання академічної доброчесності кількістю документів з цього питання. Зокрема вона регламентується щонайменше трьома документами, що утруднює аналіз користувачем їхнього змісту на предмет дублювання та розбіжностей. Разом з тим потребують чіткого уточнення й розширення: термінологія, що стосується академічної доброчесності, процедури запобігання й виявлення академічного плагіату, а також рекомендовані показники текстових збігів/ідентичності/схожості робіт.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контролю знань здобувачів вищої освіти є зрозумілими й доступними для всіх учасників освітнього процесу, дають змогу об'єктивно оцінити знання студентів та рівень опанування фаховими компетентностями, тобто. Про процедури форм контролю здобувачі вищої освіти інформуються заздалегідь. Зазначені недоліки істотно не впливають на якість освітнього процесу в цілому. В Інституті з належною увагою підходять до дотримання правил академічної доброчесності, розроблена детальна нормативна база щодо її популяризації, що займає значну роль в освітній політиці закладу. Випадків недоброчесного оцінювання знань в ході роботи над звітом про самооцінювання та інтерв'ю здобувачів не виявлено.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз відомостей про самооцінювання засвідчує високий рівень викладачів, залучених до освітнього процесу, всі вони мають належну кваліфікацію та в повній мірі забезпечують фокус освітньо-наукової програми. Зокрема гарант освітньої програми В. В. Волкогон безпосередньо долучений до освітнього процесу з ключової навчальної дисципліни, має відповідну фахову вищу освіту та науковий ступінь доктора наук, перелік наукових публікацій, що тісно пов'язані зі змістом ОНП. Гарант освітньої програми – академік НААН України, є членом спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій, членом Президії Українського товариства мікробіологів ім. С. М. Виноградського та Президії Українського товариства фізіологів рослин. Всі навчальні дисципліни ведуть НПП працівники з науковим ступенем доктора наук за винятком «Іноземної мови у науково-педагогічному спілкуванні», до викладання якої залучено кандидата наук. Проте доцент Л. В. Городнича також долучена до атестації наукових кадрів як офіційний опонент за своєю спеціальністю. Всі науково-педагогічні працівники мають низку актуальних наукових публікацій, патентів на винаходи тощо, які додатково сприяють реалізації цілей ОНП і що свідчить про їхню наукову активність. Таким чином ОНП забезпечена потужним і кваліфікованим науково-педагогічним складом, що сприяє досягненню цілей і програмних результатів навчання. Дисципліни гуманітарного циклу забезпечені кваліфікованими викладачами з інших ЗВО, зокрема Чернігівського колегіуму ім. Т. Г. Шевченка. Слід звернути увагу на Положення про проектну групу та групу забезпечення спеціальності та Положення про групу із

забезпечення якості організації освітнього процесу, які розміщені на веб-сторінці <https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Згідно звіту про самооцінювання добір викладачів здійснюється згідно «Примірного положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад державної наукової установи» (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2018 р. № 404) та кваліфікаційних вимог. Аналіз результатів кадрового складу осіб, задіяних до реалізації ОНП свідчить про ефективність підходу установи до вирішення кадрових питань. Хоча на думку експертної групи інтернет-сторінку доцільно було б зробити інформативнішою, наводячи інформацію як про вакансії так і про особливості вимог конкурсного добору, розмістити згадане Положення та, можливо, також розробити власне положення про порядок обрання та прийняття працівників на роботу. В ході опитування виявлена слабка зміна кадрового складу, що пояснюється об'єктивними причинами та належною кваліфікацією персоналу Інституту, орієнтацією підготовки майбутніх докторів філософії на працевлаштування у рідній установі.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Відповідно до відомостей про самооцінювання Інститут позиціонує себе як основного роботодавця для випускників. Під час роботи ЕГ встановлено, що залучення роботодавців до освітнього процесу найчастіше відбувається у формі використання матеріально-технічної бази підприємств, залучення представників роботодавців до публікацій з наукової тематики, участь стейкхолдерів у процедурах захисту дисертаційних робіт. Аналіз сайту Інституту показує, що у новинній рубриці регулярно висвітлюється співпраця з роботодавцями, зокрема <https://ismav.com.ua/%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%b8%d0%bd%d0%b8/>, де повідомлено про спільну роботу ІСМАВ НААН та ТОВ «Кернел Трейд», а також науковими установами, що входять до структури НААН. В розмові з представниками стейкхолдерів відмічено, що хоча вони інтенсивно залучені до формування цілей і результатів ОНП, це відбувається без належного усвідомлення ними своєї ролі. В цілому відповіді представників стейкхолдерів містять виключно позитивну інформацію як про актуальність наукових тематик так і про професіоналізм науково-педагогічного складу та перспективність здобувачів вищої освіти.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Конкретної участі представників роботодавців у проведенні аудиторних занять не відмічено. Хоча установа має тісні науково-виробничі зв'язки з крупними й середніми виробничими підприємствами – структурним підрозділом агрохолдингу Кернел «Дружба-Нова, групою компаній ВІМАЛ, СФГ «Золотий Пармен» та «Деснянські зорі». З відомостей про самооцінювання та роботи в фокусних групах стейкхолдерів зрозуміло, що вони долучені до освітнього процесу в якості матеріально-технічної бази, консультантів, співавторів наукових праць, рекомендацій та участі в процедурі захисту дисертаційних робіт. Таким чином, роботу в цьому напрямі слід посилити і залучити до них представників інших освітніх і наукових установ, наприклад, в рамках академічної мобільності учасників освітнього процесу.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Інститут сприяє підвищенню кваліфікації науково-педагогічних працівників, яке описане в «Положенні про підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників Інституту сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН» у провідних підприємствах, організаціях, установах та навчальних закладах України <https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>. Основними місцями проведення підвищення кваліфікації, згідно звіту про самооцінювання, є Інститут мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАНУ; ННЦ «Інститут землеробства НААН», ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН. Деякі працівники Інституту, зокрема гарант освітньої програми та директор установи самі долучені до освітнього процесу в інших закладах вищої освіти. Існує також «Положення про порядок проведення рейтингової оцінки НПП...», за умовами якого передбачені моральне та матеріальне заохочення та умови конкурсного відбору. На думку експертної групи, це положення доцільно розширити переліком видів робіт та конкретизувати систему нарахування рейтингових балів. В ході інтерв'ю учасники освітнього процесу розповіли про преміювання за публікації у виданнях, що входять до наукометричних баз, рекомендованих МОН України. Водночас експертна група відмітила відсутність висвітлення таких подій на офіційній сторінці установи. Рада молодих вчених проводить заходи для дітей шкільного і дошкільного віку, що в деякій мірі сприяє як певному зростанню педагогічної майстерності так і популяризації науки та закладу.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Відповідно до звіту про самооцінювання стимулювання професійного розвитку відбувається за «Положенням про організацію освітнього процесу» та «Колективним договором». Нематеріальне нагородження відбувається через нагородження державними нагородами, присвоєнням почесних звань, знаками, грамотами тощо. Матеріальне заохочення відбувається шляхом вручення державних премій. Слід зауважити, що у Положенні про організацію освітнього процесу така чи подібна інформація відсутня, однак це не є істотним недоліком документу. Усі учасники опитування продемонстрували існування системи заохочення для розвитку педагогічної майстерності та стимулювання до публікації результатів досліджень у виданнях, що входять до наукометричних баз. Окрім того, з 2019 року діє «Положення про систему стимулювання розвитку викладацької майстерності...», яке розміщене за посиланням: <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-sistemu-stimulyuvannya-rozvitku-vikladackoyi-majsternosti.pdf>, Положенням про порядок проведення рейтингової оцінки наукових і науково-педагогічних працівників <https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Висока кваліфікація і професіоналізм викладацького складу сприяє досягненню цілей ОНП, яка акредитується, в теоретичному та у прикладному науковому аспекті. Задекларована досить гнучка і прозора система стимулювання викладацької майстерності, налагоджена процедура підвищення кваліфікації викладачів. Наукова діяльність установи сприяє постійній актуалізації підвищення як наукової так і освітньої морально-етичної якостей викладачів

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Вузкий вибір роботодавців, фактична відсутність їхньої задокументованої участі в проведенні аудиторних заняттях та неусвідомленість ними своєї ролі у формуванні змін до ОНП. Досить низька академічна мобільність всіх учасників освітнього процесу. Пріоритетність в стратегії підготовки кадрів, здебільшого, на власних потребах, що акцентується в відомостях про самооцінювання (с. 14) та в ході спілкування з учасниками освітнього процесу й відображене в підкритерії 6.3 звіту ЕГ. Відсутність залучення до аудиторних занять представників стейкхолдерів, практиків та експертів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

В цілому слід відзначити високу ефективність використання кваліфікації науковців, задіяних до реалізації освітньої програми, та належний акцент на забезпечення інтересів здобувачів вищої освіти. В Інституті існує задовільний підхід до підбору кадрів для участі в реалізації ОНП, підвищення кваліфікації кадрів та започатковано процедуру рейтингового оцінювання викладачів, морально й матеріально стимулюється діяльність НПП. Істотних недоліків, які б значно погіршували якість реалізації ОНП немає. Зважаючи на співвідношення впливу переваг і недоліків, визначених щодо цього критерію, експертна група вважає відповідність його рівня оцінці В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічної бази Інституту підтверджує наявність наукової бібліотеки з фондом науково-професійної, навчально-методичної літератури, що задовольняє потреби навчального процесу здобувачів, аудиторій для проведення занять, лабораторій для проведення досліджень, у тому числі атестована лабораторія фізіології мікроорганізмів, що використовуються для проведення досліджень аспірантами та виконання ними наукових завдань (<https://drive.google.com/file/d/1BwRFZmf7z1zDp4xkfnF-9acBjhCgGAe/view>) Усі польові дослідження аспірантів

закладаються в умовах дослідного поля Інституту, про що було підтверджено Гарантом та менеджментом закладу. Експериментальна частина повністю забезпечується наявним, доступним механізованим супроводом. Директор Інституту А. М. Москаленко та Гарант програми Волкогон В. В. у фокус-групах зазначали, що за рахунок коштів спеціального фонду закладу на ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» постійно оновлюється та поповнюється перелік лабораторного обладнання, комп'ютерної техніки, матеріально-технічних засобів. Експертна група підтверджує, що навчальне, методичне забезпечення освітньо-наукової програми «Сільськогосподарська мікробіологія» сприяє досягненню визначених цілей та ПРН. ЕГ під час огляду матеріально-технічної бази переконалась в забезпеченні здобувачами всіма необхідними ресурсами, які представлені в інституті (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Забезпеченість-ІСМАВ-НААН-технічними-засобами.pdf>.)

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ підтверджує факт щодо забезпечення вільного безоплатного доступу аспірантів, наукових працівників, НПП, на ОНП до наукової бібліотеки, наукової, навчальної, методичної і пізнавальної літератури, які необхідні для реалізації навчального процесу, удосконалення викладацької майстерності та наукового забезпечення експериментальної роботи; аспіранти мають власні робочі місця, користуються навчальними аудиторіями, науково-дослідними лабораторіями, проводять дослідження на дослідних ділянках і повністю забезпечені технологічним супроводом. У закладі є безкоштовний доступ до інтернету, Wi-Fi (<https://ismav.com.ua/>). Бесіда ЕГ зі здобувачами та НПП підтвердила, що доступ до інформаційних ресурсів безоплатний. Учасники ОП забезпечені соціальною інфраструктурою: є кімната для обідів, медичний пункт, зони відпочинку, безкоштовно користуються комп'ютерами, лабораторіями та майданчиками (відео матеріал огляду матеріально-технічного забезпечення у вигляді презентації був наданий експертній групі). Інститут має можливість всіх бажаючих студентів та викладачів за потреби забезпечити проживанням у гуртожитку. Соціальна підтримка здобувачів вищої освіти за ОНП проводиться при підтримці профспілкового комітету, Ради молодих вчених. За потреби аспірантам надається гуртожиток на основі договору з Національним університетом «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка але такої необхідності поки не виникало.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В Інституті сільськогосподарської мікробіології і агропромислового виробництва створені всі умови безпечного освітнього середовища для життя й здоров'я здобувачів, про це було підтверджено у ході спілкування з фокус групами. В Інституті панує доброзичлива, дружня атмосфера, про що було відмічено ЕГ. Відсутні стресові чинники. Аспіранти, за необхідності, постійно отримують моральну, інформаційну, організаційну та консультативну підтримку з боку дирекції, наукових керівників і Ради молодих вчених. Під час спілкування експертної групи з усіма учасниками освітнього процесу, експертною групою було встановлено, що освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів. Під час зустрічей зі здобувачами, було встановлено, що їхні потреби та інтереси щодо освітнього середовища задовольняються в повному обсязі. Аспіранти відмітили, що їм комфортно навчатися на ОП, що акредитується. Опитування щодо задоволеності здобувачами освітнім процесом інституту проводиться щорічно (https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/04/Rezultati_anketvannya2021.pdf). У відповідях здобувачі позитивно відзначали викладачів, які викладають на даній ОП. Вони створюють дружню атмосферу у колективі, організують партнерську роботу, присутня взаємоповага та взаємна вимогливість. В установі передбачена посада інженер з охорони праці, що відповідає за безпеку та охорону праці. Директор Інституту та його заступники, завідувачі лабораторій наголосили, що з аспірантами, науковими співробітниками закладу постійно проводяться інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, основ протипожежного захисту. У кожному відділі, лабораторії, кабінетах наявні протипожежні засоби і аптечки з медичними засобами, необхідними для надання невідкладної допомоги. Аспіранти виконують наукові дослідження безпосередньо в лабораторії, де отримують настанови співробітників. Для роботи з хімічними реактивами в лабораторіях обладнані витяжні шафи.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Учасники освітнього процесу ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» мають можливість відкритого доступу до всієї інформативної бази на офіційній інтернет-сторінці Інституту (<https://ismav.com.ua/>), а також на сторінці «Освітня діяльність» <https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>). У «Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні доктора філософії в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozh-pro-pidgotovku-doktora-filosofiyi-v-ISMAV-1.pdf>) зазначено (п. 5.3), що здобувачі мають вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної в Інституті, бібліотеках і державних архівах України, що було підтверджено у ході спілкування зі здобувачами. У бесіді ЕГ з представниками Ради молодих вчених було з'ясовано, що інститут впроваджує низку заходів щодо забезпечення освітньої підтримки, наукового простору здобувачів (<https://ismav.com.ua/%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%bd%d0%bo%d1%81/%d1%80%d0%bo%d0%b4%d0%bo->

%do%bc%do%be%do%bb%do%be%do%b4%do%b8%d1%85-%do%b2%d1%87%do%b5%do%bd%do%b8%d1%85/). Інформаційна підтримка здобувачів за ОНП здійснюється через мережу Інтернет та соціальні мережі, бібліотеку. Мають відкритий доступ до регламентуючих документів освітнього процесу. В Інституті започатковано проведення конкурсів наукових робіт молодих вчених та аспірантів в галузі ґрунтової мікробіології і вірусології з присудженням премії імені О.О. Берестецького та премії імені М.В. Рево, а з 2020 р. – присудження премій молодим вченим за кращу наукову доповідь практичного спрямування та за кращу наукову доповідь в галузі економіки біологізації землеробства. Консультаційна підтримка здобувачів, надання допомоги та інформування здійснюється через наукових керівників, завідувачів лабораторій. Комунікація викладачів із здобувачами здійснюється безпосередньо під час занять, консультацій, проведення досліджень, закладання дослідів тощо. За потреби до консультаційної підтримки здобувачів долучаються наукові співробітники Інституту. Соціальна підтримка здобувачів вищої освіти за ОНП проводиться при підтримці профспілкового комітету та Ради молодих вчених. Здобувачі зазначили, що з ними постійно проводяться бесіди, анкетування щодо організації освітнього процесу, змісту і якості ОНП, врахування потреб та рівень задоволеності зазначеним. Результати анкетування розміщено на сторінці «Освітня діяльність» Інституту (<https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>). Члени ЕГ підтверджують, що на освітній програмі забезпечено освітню, організаційну, інформаційну, консультаційну та соціальну підтримку аспірантів.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В інституті представлено на сайті «Положення про організацію інклюзивного навчання в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН», яке визначає організаційні засади інклюзивного навчання в Інституті з метою реалізації права здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами на здобуття якісної вищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-organizaciyu-inklyuzivnogo-navchannya.pdf>). Особи з особливими освітніми проблемами не подавали заяв на навчання в аспірантурі за цією спеціальністю. У фокус групі з Гарантом, менеджментом, адміністративним персоналом Інституту зазначено, що в установі наявні можливості безперешкодного пересування осіб з особливими освітніми потребами за допомогою переносних мобільних пристосувань. Заступник директора Інституту Козар С.Ф. запевнив ЕГ, що на 2021 рік заплановано встановлення пандуса для забезпечення доступу осіб з обмеженими фізичними можливостями в лабораторний корпус Інституту. За необхідності, аспіранти будуть забезпечені необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації навчального процесу та виконання науково-дослідних робіт, будуть застосовані найбільш прийнятні методи викладання і способи спілкування, а також забезпечені вільним доступом до інформації в різних форматах.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Урегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією, здійснюється відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». У здобувачів є можливість скористатися електронною скринькою довіри (ISMAY.DOVIRA@GMAIL.COM на сайті <https://ismav.com.ua/>) для письмового звернення щодо вирішення конфліктної ситуації (у тому числі пов'язані із сексуальними домаганнями, корупцією, дискримінацією). У разі потреби розпорядженням директора Інституту створюється комісія, яка перевіряє факти, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства. Регулярно проводяться бесіди зі здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії із виробничих питань завідувачкою аспірантурою ІСМАВ. Положення про попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальним домаганням : <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-poperedzhennya-ta-vregulyuvannya-vipadkiv-povyazanih-izseksualnim-domaganniyam.pdf> Положення про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій: <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-politiku-vregulyuvannya-konfliktnih-situacij.pdf> Під час зустрічей ЕГ зі здобувачами та адміністрацією ЕГ встановлено, що упродовж періоду провадження освітньої діяльності за ОНП скарг, пов'язаних з сексуальними домаганнями та дискримінацією не було. Анкетування здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою, проведене завідувачкою аспірантурою, дало підстави стверджувати, що 100 % здобувачів не стикалися особисто із випадками хабарництва з боку викладачів (або співробітників).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Відповідне матеріально-технічне забезпечення для проведення наукових досліджень здобувачами, наявність свідочств про відповідність системи вимірювань лабораторій, стаціонарних польових дослідів, які атестовані НААН щодо занесення їх до мережі атестованих стаціонарних дослідів в Україні, чим забезпечується високий рівень наукової складової.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Інституту потрібно розробити і створити низку заходів щодо можливості забезпечення навчання осіб з особливими освітніми потребами.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на наведені сильні сторони, а також з урахуванням наявних слабких сторін, задоволення менеджменту Інституту щодо встановлення необхідного обладнання для забезпечення доступу осіб з обмеженими фізичними можливостями в лабораторний корпус Інституту, експертна група дійшла висновку, що ОП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за всіма підкритеріями. Виходячи із аналізу документів, онлайн зустрічей, огляду матеріально-технічного забезпечення можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОП Критерію 7 (з незначними недоліками підкритерій 7.5).

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

За результатами опрацювання відомостей самооцінювання та сайту Інституту, зафіксовано, що в закладі діють процедури щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП. Їх дія регламентована «Положенням про освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії в ІСМАВ НААН» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Положення-про-підготовку-докторів-філософії.pdf>). Зі слів Гаранта виявлено, що моніторинг та періодичний перегляд освітньо-наукової програми здійснює робоча група з метою встановлення досяжності, реалістичності та адекватності призначених кредитів. Діючи, затверджену, освітньо-наукову програму переглядають щонайменше один раз у термін її дії не пізніше, ніж за один семестр до завершення. Освітньо-наукову програму «Сільськогосподарська мікробіологія» було розроблено у 2016 р. проєктною групою, з урахуванням дескрипторів Національної рамки кваліфікацій у галузі агрономії, на чолі з керівником групи Волкогоном В.В. (blob:<https://office.naqa.gov.ua/cf84e341-78c2-47d6-9d2e-933d18bf960e>), з метою підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів у сфері сільськогосподарських наук шляхом здобуття ними компетентностей, достатніх для виконання оригінальних наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, а також їх підтримку в ході підготовки та захисту дисертації. У 2018 р. – у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками (їх опитування), внесено зміни (протокол засідання вченої ради №4 від 12.04.2018 р.) до навчального плану: передбачено проходження навчально-педагогічної практики аспірантами 4 року навчання в обсязі з кредити ЄКТС. У 2019 р. – внесено корективи до компетентностей та програмних результатів навчання. У 2020 р. на основі пропозицій роботодавців (голови ФСГ «Золотий пармен» М.І. Мисника, головного агронома ТОВ «Дружба Нова» І.М. Тихончука) додано до ОК «Наукові основи сучасного аграрного виробництва» тему «Сучасні системи удобрення». До ОК «Застосування мікробних препаратів в рослинництві» включено питання щодо застосування біопрепаратів з одночасним посівом сільськогосподарських культур за використання сучасної сільгосптехніки. У 2021 р. за пропозицією здобувачів перенесено проходження педагогічної практики аспірантами з четвертого на третій рік навчання (протокол № 3 від 26 березня 2021 р.). Проєктною групою розроблено проєкт ОНП на 2021-2022 н.р. (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/проєкт-Освітньо-наукова-програма-Сільськогосподарська-мікробіологія-2021-2022-3.pdf>) доповнено: ОК професійної підготовки «Система удобрення сільськогосподарських культур» та «Сучасні системи землеробства»; блок загальної підготовки ОК «Педагогічна майстерність», а також перелік циклу дисциплін за вільним вибором здобувачів. Зі слів Гаранта Волкогона В.В. встановлено, що всі зацікавлені сторони мають вільний доступ до проєкту ОНП на сайті закладу і мають можливість її переглядати, вносити корективи і пропозиції.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності (ВСЗЯОД) в ІСМАВ НААН забезпечується відповідним чинним «Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти ІСМАВ НААН» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Положення-про-внутрішню-систему-забезпечення-якості-освіти.pdf>). У ході спілкування з

керівництвом установи зазначено, що за якість навчання та викладання, несуть відповідальність визначені особи, які вказані у п. 3 Положення. У фокус групі зі здобувачами виявлено, що вони мають можливість долучатися до процесу періодичного перегляду ОНП через постійне проведення опитувань щодо якості організації освітньої діяльності з метою забезпечення їхніх прав на отримання якісної освіти та врахування висловлених пропозицій щодо підвищення якості організації освітнього процесу та дотримання принципів прозорості, об'єктивності, академічної доброчесності, добровільності. Результати анкетування здобувачів (<https://ismav.com.ua/osvitnya-diialnist/>) оприлюднено на сторінці «Освітня діяльність» сайту Інституту. При спілкуванні зі здобувачами вищої освіти, ЕГ встановлено, що здобувачі освіти дійсно висловлювали пропозицію розширити можливості формування індивідуальної траєкторії, а саме у 2021 р. внесено зміни до навчального плану: перенесено проходження педагогічної практики аспірантами з четвертого на третій рік навчання (протокол № 3 від 26 березня 2021 р.). Здобувачі залучені шляхом опитування або безпосереднього спілкування з адміністрацією установи. Зокрема, за результатами їх опитування і проводяться висновки щодо покращення якості освітнього процесу, матеріально-технічної бази для проведення дослідницької роботи. Результати анкетування висвітлені на сайті інституту https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/04/Rezultati_anketvannya2021.pdf В Інституті активно працює Рада молодих вчених, члени якої долучені до процедури періодичного перегляду і оновлення освітньої програми і НП. Голова ради Цехмістер Г.В., яка є членом групи забезпечення якості освітньої діяльності Інституту зазначила, що представники Ради долучені до активного обговорення програми та її якісного наповнення. ЕГ підтверджує, що здобувачі долучені до процедури періодичного перегляду ОНП, її оновлення, та внесення пропозицій.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН зафіксовано активну співпрацю з роботодавцями, зокрема з огляду регіональних потреб та задоволення потреб сільськогосподарської галузі. Гарант освітньої програми підтвердив, що працедавці долучені до процедури моніторингу ОНП згідно «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти ІСМАВ НААН» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Положення-про-внутрішню-систему-забезпечення-якості-освіти.pdf>), та «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні доктора філософії ІСМАВ НААН» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozh-pro-pidgotovku-doktora-filosofiyi-v-ISMAY-1.pdf>). На зустрічі з роботодавцями було підтверджено факт їх залучення до обговорення цілей та програмних результатів ОНП. Також вони зазначили, що протягом усього часу запровадження ОНП вони постійно беруть участь у обговоренні програми та долучаються до її покращення під час зустрічей з аспірантами та гарантом програми. Представниками роботодавців виступили: - група компаній «Кернел», де працює декілька випускників аспірантури ІСМАВ НААН. Вони надали позитивний відгук на освітньо-наукову програму. Представники компанії були присутні на захисті дисертаційної роботи у 2019 р. аспірантки Інституту, активно брали участь у науковій дискусії та висловлювали побажання щодо досліджень, які їх зацікавили. - Мисник М.І. голова СФГ «Золотий Пармен» Коропського району Чернігівської обл. у 2019 р. було враховано його пропозицію включити до програмних результатів ПРН 7, ПРН 18. Мисником М.І. запропоновано проведення аспірантами польових досліджень аспірантами на базі СФГ «Золотий Пармен», що буде впроваджуватися у практику. У фокус групі з роботодавцями виявлено, що вони як заінтересовані сторони надають, свої рекомендації щодо підготовки докторів філософії у відповідності до вимог ринку праці й забезпечення процесів навчання, проведення досліджень з належною матеріально-технічною базою. Роботодавці зазначили, що вони надають допомогу здобувачам у проведенні їх наукових експериментів, організують Дні поля для наочного представлення демонстраційних ділянок. Гарант програми та директор Інституту заявили, що в основному Інститут є роботодавцем для аспірантів-випускників аспірантури. Але в ЕГ склалося враження, що роботодавці не в повній мірі усвідомлюють свій фактичний внесок в удосконалення і підвищення якості ОНП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Випускників освітньо-наукової програми ще не було, ліцензію вперше отримано у 2016 р. Дві аспірантки, що завершили навчання у 2020 р. (нині створено разові ради для їх захисту), працюють у ІСМАВ НААН. У першу чергу Інститут готує фахівців для оновлення свого кадрового потенціалу. Планується створення бази даних щодо працевлаштування та кар'єрного шляху випускників. У фокус групі зі здобувачами виявлено, що всі вони є працевлаштованими в різних структурних підрозділах Інституту, і після випуску й захисту дисертації планують і надалі працювати в закладі. За словами керівництва установи, більшість випускників аспірантури минулих років, захищали свої наукові роботи на спеціалізованій вченій раді й залишалися працювати в Інституті або працюють в ЗВО Чернігівщини. Гарант ОНП Волкогон В.В. зазначив, що в Інституті створюється інформаційна база випускників за ОНП, для відслідковування їх працевлаштування, підтримки контактів з метою залучення до процедур оновлення й моніторингу ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія».

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Функціонування Системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності ґрунтується на принципах академічної свободи, чесності і взаємоповаги, сприйнятті критики, взаємної вимогливості та довіри, ініціативності. Гарант ОНП Волкогон В.В. та завідувачка аспірантурою Кравченко Н.О. зазначили, що з аспірантами проводяться постійно проводяться інформативні дискусії, опитування щодо рівня задоволеності якістю ОНП, викладанням освітніх компонент та наданням навчальних послуг (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2020/05/Результати-анкетування-здобувачів.pdf>) (https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/04/Rezultati_anketvannya2021.pdf). Дане анкетування дозволяє врахувати всі потреби здобувачів ВО щодо реалізації індивідуальної освітньої траєкторії, якості ОНП, у контексті змістовного контенту, рівня матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності. За результатами анкетування робочою групою було зафіксовано пропозиції здобувачів щодо можливості участі у конференціях, симпозіумах, закордонних стажуваннях, збільшення кількості аудиторних занять в осінньо-зимовий період, надання можливості проходження педагогічної практики, розділення канікул на два етапи: зимовий і літній. Метою внутрішньої системи забезпечення якості освіти в Інституті є досягнення позитивної динаміки якості підготовки здобувачів вищої освіти шляхом забезпечення відповідності освітньої діяльності вимогам державних освітніх стандартів та потребам зацікавлених сторін, відповідно до «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти ІСМАВ НААН» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Положення-про-внутрішню-систему-забезпечення-якості-освіти.pdf>). Відділ аспірантури та докторантури проводить підготовку та оновлення ОНП, навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін, складання графіків робочого часу здобувачів, підготовку та оновлення індивідуальних планів здобувачів. Безпосереднє координування підготовки на третьому освітньо-науковому рівні проводить проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків. ОНП реалізується з 2016 року. За цей час учасниками освітнього процесу виявлялись недоліки та в ході реалізації ОП вносились корективи та доопрацювання. Відповідно до пропозицій проектної групи внесено зміни до навчального плану: передбачено проходження навчально-педагогічної практики аспірантами 4 року навчання в обсязі 3 кредити ЄКТС. Планове проведення моніторингів задоволеності здобувачами всіма компонентами ОНП забезпечує можливість адекватного реагування на недоліки. Під час зустрічей із усіма стейкхолдерами освітнього процесу ця інформація була підтверджена. За результатами проведення зустрічей з фокус групами експертна група підтверджує факт реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та навчальному процесі.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Зважаючи на те, що акредитаційна експертиза ОП є первинною, попередніх зауважень та пропозицій за даною ОП не було.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН нормативно-правове забезпечення освітнього процесу ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» регламентовано чинними положеннями (<https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>). Адміністрація Інституту постійно сприяє покращенню якості освіти через підвищення кваліфікації НПП, якість рівня освіти аспірантів підвищується шляхом залучання до освітньої діяльності висококваліфікованих викладачів. До освітнього процесу залучено потужний кадровий потенціал, що нараховує п'ять докторів наук, в т.ч. один академік і один член-кореспондент НААН, які відповідають акредитаційним вимогам, а це в свою чергу покращує і підвищує рівень підготовки здобувачів вищої освіти. В ІСМАВ НААН прописано і функціонує ряд положень для формування культури якості: - Положення про організацію освітнього процесу <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu.pdf> - Кодекс академічної доброчесності <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/КОДЕКС-академічної-доброчесності.pdf> - Положення про академічну доброчесність <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf> Матеріали, які наявні у вільному доступі на сайті та досліджені експертною групою, інформація online-зустрічей, дозволяють зробити висновок, що в інституті процедури і політика забезпечення якості є важливими складовими для членів академічної спільноти. Експертною групою підтверджено участь академічної спільноти у процедурах перегляду й моніторингу освітньої програми, контролюванні якості викладання, порядку і критеріїв оцінювання поточного й підсумкового контролю, що визначені у робочій програмі, рейтинговій системі оцінювання результатів навчання, наповнення навчальних курсів та ОНП, забезпечення академічної доброчесності, забезпечення внутрішньої комунікації, зворотного зв'язку і доступності всієї важливої інформації. Представники академічної спільноти мають можливість надати свої рекомендації щодо якості освітнього процесу на ОНП, які обов'язково враховуються за моніторингу освітньої програми. Академічна спільнота має можливість за результатами проведеного аналізу висловлювати пропозиції, які обов'язково розглядаються за перегляду освітньо-наукової програми

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Експертна група зазначає, що в ІСМАВ НААН процедура розроблення, затвердження, періодичного перегляду й моніторингу ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» регламентується діючими в закладі положеннями. Внутрішня система забезпечує координацію та постійне поліпшення забезпечення якості освітньої діяльності та якості ведення навчального процесу згідно з регламентуючими документами та вимогами стандартів. Здобувачі, Рада молодих вчених на ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» долучені до процесів перегляду ОНП, оновлення компонентного змісту. Підтверджено співпрацю Інституту із роботодавцями, які мають можливість внесення своїх пропозицій. Академічна спільнота закладу активно сприяє розвитку освітньої наукової програми та освітньої діяльності за нею. Інститутом враховано рекомендації, внесені всіма учасниками освітнього процесу за реалізації ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія». ЕГ підтверджує, що в сільськогосподарській мікробіології та агропромислового виробництва НААН сформована на належному рівні культура якості в академічній спільноті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Рекомендовано активізувати роботу з зовнішніми стейкхолдерами (ради роботодавців) з метою усвідомлення ними своєї ролі й зацікавленості в розробці ОНП і внесення змін до них. Доцільно структурувати інформацію, яка стосується удосконалення змісту ОНП на сайті Інституту, зокрема щодо залучення стейкхолдерів до її періодичного перегляду, моніторингу та надання рекомендацій покращення її якості.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Враховуючи наведені сильні сторони, а також з урахуванням наявних слабких сторін, експертна група дійшла висновку, що ОНП має достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за всіма під критеріями. Виходячи із аналізу документів, онлайн зустрічей із стейкхолдерами, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОНП Критерію 8 (з незначними недоліками).

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На сайті Інституту на сторінці «Освітня діяльність» наявні необхідні для регулювання прав і обов'язків усіх учасників освітнього процесу положення, які містять чіткі правила та процедури (<https://ismav.com.ua/osvitnyu-diialnist/>). Дані документи відсортовані за зручними до розуміння та використання вкладками. Під час спілкування із представниками здобувачів вищої освіти за ОП отримано запевнення, що уся необхідна їм документація котра регулює освітній процес є доступною та зрозумілою.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

У ході інтерв'ювання Гаранта Волкогона В.В., зазначено, що ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» розроблено за ініціативою керівництва та ініціативної групи з числа НПП. Розробленню нової ОНП передують порівняльний аналіз з подібними ОНП, що діють у провідних зарубіжних і вітчизняних ЗВО, їх тривалості, переліку ОК, рівня викладання тощо. Гарант відмітив, що моніторинг ОНП здійснюють з метою встановлення досяжності, реальності та адекватності призначених кредитів, визначених результатів навчання та розрахованого навчального навантаження. Моніторинг здійснює робоча (проектна) група. До нього долучаються: викладачі, професіонали-практики, здобувачі. Істотним елементом для перевірки та перегляду призначення кредитів є постійний зворотний зв'язок з зацікавленими сторонами. На сайті ІСМАВ НААН розміщено проект освітньої програми за посиланням: <https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/проект-Освітньо-наукова-програма-Сільськогосподарська-мікробіологія-2021-2022-3.pdf> На веб-сайті Інституту висвітлюється інформація щодо отриманих зауважень та пропозицій стейкхолдерів стосовно ОП, що акредитується (<https://ismav.com.ua/osvitnyu-diialnist/>). Під час спілкування із представниками здобувачів вищої освіти за ОП отримано запевнення, що уся необхідна їм документація котра регулює освітній процес є доступною та зрозумілою.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Згідно Положення про освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Положення-про-підготовку-докторів-філософії.pdf>), відомості про ОНП розміщуються на офіційному сайті Інституту. Відповідальними за повноту й своєчасність розміщення інформації про освітньо-наукову програму на сайті Інституту є співробітники, призначені директором. ЕГ виявлено, що на веб-сайті наявні відгуки зацікавлених сторін щодо підсумків моніторингу та обговорення проекту ОНП: (<https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>). Здобувачі під час зустрічі підтвердили, що мають абсолютно вільний доступ до форм звітності, які розміщено на «Освітня діяльність» сайту інституту (<https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>). На сайті інституту оприлюднено ОНП, силабуси та програми дисциплін (<https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>). Також було зазначено, що атестацію щодо виконання ними індивідуальних планів наукової роботи, вони проходять двічі на рік на Вченій раді ІСМАВ НААН, про що також зазначили Гарант, наукові керівники аспірантів, Рада молодих вчених й наукові співробітники.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Експертна група зазначає, що на освітньо-науковій програмі «Сільськогосподарська мікробіологія», заклад дотримується чітко встановлених процедур, які регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу та є відкритими й доступними.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Членами ЕГ внесено рекомендації щодо структурування інформації, яка стосується удосконалення освітньої програми на сайті закладу, зокрема більш широкого залучення стейкхолдерів до перегляду ОНП та створення можливостей надання пропозицій щодо її якісного змісту і наповнення.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Виходячи з важливості вище зазначеної інформації та підтверджуючих фактів, питомої ваги трьох підкритеріїв у визначенні підсумкового значення, варто зробити висновок щодо достатньої відповідності ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» Критерію 9 (з незначними недоліками)

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст ОНП відповідає меті, структурі, напрямку дисертаційних досліджень (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Освітньо-наукова-програма-Сільськогосподарська-мікробіологія.pdf>). В процесі проведення фокус-груп було підтверджено відповідність дисциплін за ОНП науковим інтересам аспірантів. ОНП забезпечує комплексну підготовку здобувачів за фахом та різними аспектами науково-дослідницької діяльності. Зокрема, для здобуття глибоких знань зі спеціальності освітньо-науковий процес передбачає опанування здобувачами ОК «Методика дослідної справи та організації підготовки дисертаційної роботи» (6 кредитів ЄКТС), «Наукові основи сучасного аграрного виробництва» (3 кредити ЄКТС) (<https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>). На наукові інтереси здобувачів зорієнтовані такі освітні компоненти, як «Роль мікроорганізмів у функціонуванні

агроєкосистем», «Рослинно-мікробні взаємодії», «Застосування мікробних препаратів в рослинництві», «Технології виробництва мікробних препаратів для сільського господарства», «Сільськогосподарська мікологія», «Мікробіометод в технологіях аграрного виробництва» (по 4 кредити ЄКТС кожна) (<https://ismav.com.ua/osvitnya-diyalnist/>). Практичні заняття проходять у лабораторіях і польових умовах. Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями забезпечується ОК «Сучасні теорії пізнання» (4 кредити ЄКТС). Набуття універсальних навичок дослідника забезпечується ОК «Методика дослідної справи та організації підготовки дисертаційної роботи» (6 кредитів ЄКТС), Наукові основи сучасного аграрного виробництва» (3 кредити ЄКТС), навчально-педагогічною практикою (3 кредити ЄКТС). У ОНП відсутній ОК, який міг би забезпечити теоретичну підготовку здобувачів щодо організації та проведення навчальних занять (педагогічної майстерності). Підготовка здобувачів до викладацької діяльності забезпечується лише проходженням навчально-педагогічної практики (blob:<https://office.naqa.gov.ua/a7d589fa-6c24-4738-9f63-86bf89792523>). Здобуття мовних компетентностей забезпечується ОК «Іноземна мова у науково-педагогічному спілкуванні». Проектом ОНП на 2021-2022 н.р. (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/проект-Освітньо-наукова-програма-Сільськогосподарська-мікробіологія-2021-2022-3.pdf>) передбачено введення ОК, які посилять педагогічну і фахову підготовку здобувачів. Фахівці інституту беруть активну участь у прослуховуванні звітів аспірантів з відповідної наукової проблематики (blob:<https://office.naqa.gov.ua/2e7ef9fo-84c9-472b-aca0-665c00df3cfb>) здійснюють керівництво підготовки дисертації. Кожному здобувачу оформляється індивідуальний план роботи аспіранта (blob:<https://office.naqa.gov.ua/38888c22-3dob-4fab-8436-odd4f6edd4a0>) Окрема увага приділена розвитку соціальних навичок. Частина занять проходить у формі консультацій, дискусій, обговорень. Така організація освітньо-наукового процесу сприяє розвитку загальних і фахових компетентностей.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямів досліджень наукових керівників.

Правилами прийому до аспірантури передбачено представлення дослідницької пропозиції, що дозволяє допомогти вступнику у виборі наукового керівника, який провадить наукову діяльність відповідно до теми майбутнього дисертаційного дослідження вступника. Аналіз тем дисертаційних досліджень здобувачів та наукових публікацій керівників підтверджує їх відповідність (blob:<https://office.naqa.gov.ua/bcc90312-341a-4046-8b02-b01fa7e39302>). Здобувач Сидоренко Василь Павлович має тему дисертаційного дослідження «Ефективність мікробних препаратів за органічного виробництва сільськогосподарської продукції». Науковим керівником його є Волкогон В.В., який виконує дослідження за темою 08.00.01.01.Ф Дослідження особливостей перебігу біологічних процесів трансформації органічної речовини та сполук азоту в ґрунті за моделювання різних рівнів вуглецево-азотного співвідношення (№ ДР 0121U108796); Здобувач Дука Олександр Сергійович має тему дисертаційного дослідження «Вплив агроприйомів на функціональну активність діазотрофів за їх інтродукції в агроценози соняшника». Науковим керівником його є Козар С.Ф., який виконує дослідження за темою 08.00.02.02.Ф Дослідження закономірностей змін активності діазотрофів та їх впливу на рослини за дії біотичних і абіотичних чинників (№ ДР 0121U108791). Здобувач Павленко Анатолій Анатолійович має тему дисертаційного дослідження «Trichoderma sp. з високою антагоністичною та целюлозолітичною активністю як перспективний біоагент для підвищення продуктивності кукурудзи». Науковим керівником його є Копилов Є.П., який виконує дослідження за темою 08.00.03.01.Ф Дослідження ролі ґрунтових сапротрофних грибів у захисті рослин від збудників хвороб та зростанні продуктивності агроценозів (№ ДР 0121U108789); Здобувач Васильченко Анатолій Володимирович має тему дисертаційного дослідження «Вплив наночастинок металів і неметалів на фітопатогенні віруси, бактерії та гриби - збудники хвороб картоплі». Науковим керівником його є Дерев'яно С.В., який виконує дослідження за темою 08.00.03.03.П Дослідження продуктивності картоплі за дії наноматеріалів та мікробіологічних препаратів (№ ДР 0121U108786). Темі наукових досліджень здобувачів ступеня доктора філософії плануються у рамках науково-дослідних робіт (НДР) інституту, що фінансуються із державного бюджету (blob:<https://office.naqa.gov.ua/5abe384d-c90-475f-81bf-f90966a986b> blob:<https://office.naqa.gov.ua/7058ee87-8d6f-4366-9066-b8f904239ecc> blob:<https://office.naqa.gov.ua/041140fo-e42c-401c-a049-8cfe55994c5> blob:<https://office.naqa.gov.ua/e8a8ed33-c5af-4900-9718-1a7ad9a8fd96> blob:<https://office.naqa.gov.ua/93a8393e-2ea9-458b-8680-346869bf52d5> blob:<https://office.naqa.gov.ua/03b3dbf1-3e6b-4e7f-959b-20fea4bb69bc> blob:<https://office.naqa.gov.ua/d7456101-f7c9-4593-a0c6-66137b3c8194> blob:<https://office.naqa.gov.ua/71480ac2-1ec5-4b90-9633-479fa33cea1a> що підтверджує дотичність напрямів досліджень здобувачів і керівників.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Сприяння науковій діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється в Інституті шляхом доступу до досить потужної матеріально-технічної бази. Науковий колектив установи проводить унікальні дослідження із мікробіологічними препаратами в галузі рослинництва, забезпечуючи, таким чином, відповідність наукових інтересів керівників тем, самих здобувачів, актуальності напрямів досліджень та унікальність. До незаперечних переваг слід віднести наявність стаціонарних дослідів, які проводяться ІСМАВ НААН <https://drive.google.com/file/d/1BwRFZmfg7z1zDp4xkfnF-9acBjhCgGAe/view>. Як позитивну сторону слід відмітити координацію діяльності керівництва з радою молодих вчених (за допомогою відділу економіки, інтелектуальної власності, маркетингу інновацій та організації підготовки наукових кадрів). Спілкування з представниками ради молодих вчених показує, що в Інституті панує повне взаєморозуміння і молоді вчені є повноцінним компонентом наукового колективу.

<https://ismav.com.ua/%do%bf%d1%96%do%b4%d1%80%do%be%do%b7%do%b4%d1%96%do%bb%do%b8/>. Наукові результати здобувачів можуть бути опубліковані у міжвідомчому тематичному науковому збірнику «Сільськогосподарська мікробіологія», який виходить двічі на рік <https://smic.in.ua/index.php/journal>. Архіви збірника розміщені на сторінці Інституту й зручні для користувача. В установі регулярно проводяться наукові конференції, періодичність яких є щорічною <https://ismav.com.ua/%do%bf%d1%80%do%be%do%bd%do%bo%d1%81/%do%bd%do%bo%d1%83%do%ba%do%be%do%b2%d1%96-%do%ba%do%be%do%bd%d1%84%do%b5%d1%80%do%b5%do%bd%d1%86%d1%96%d1%97/>. Тези конференцій 2019–2021 рр. розміщені також на сторінці установи. Матеріальні аспекти, зокрема щодо стимулювання публікацій, відображені у «Положенні про матеріальну компенсацію витрат авторам статей за їх публікацію у виданнях, включених до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science».

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Долучення аспірантів відбувається переважно за рахунок публікацій у закордонних виданнях та забезпечення публікацій іноземною мовою у збірнику «Сільськогосподарська мікробіологія». Ці відомості зазначені у звіті про самооцінювання. Експертна група відзначає, що фактично відсутня практика залучення аспірантів у міжнародні проєкти, хоча на сторінці установи досить широко висвітлені міжнародні грантові програми <https://ismav.com.ua/granti/>. На сторінці відсутні матеріали про участь наукових працівників і аспірантів у цих проєктах. У звіті про самооцінювання відмічено, що дана робота потребує покращення, таким чином адміністрація Інституту критично аналізує свої слабкі сторони, які необхідно поліпшити.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Всі наукові керівники дисертаційних робіт здобувачів є керівниками дослідницьких проєктів за ПНД НААН «Сільськогосподарська мікробіологія». З 2021 р. наукові керівники дисертаційних робіт здобувачів є керівниками нових проєктів за ПНД 8 «Сільськогосподарська мікробіологія» а саме: 1. Волкогон В.В. - 08.00.01.01.Ф Дослідження особливостей перебігу біологічних процесів трансформації органічної речовини та сполук азоту в ґрунті за моделювання різних рівнів вуглецево-азотного співвідношення (№ ДР 0121U108796); 2. Козар С.Ф. - 08.00.02.02.Ф Дослідження закономірностей змін активності діазотрофів та їх впливу на рослини за дії біотичних і абіотичних чинників (№ ДР 0121U108791) 3. Копилов Є.П. - 08.00.03.01.Ф Дослідження ролі ґрунтових сапротрофних грибів у захисті рослин від збудників хвороб та зростанні продуктивності агроценозів (№ ДР 0121U108789); 4. Дерев'янка С.В. - 08.00.03.03.П Дослідження продуктивності картоплі за дії наноматеріалів та мікробіологічних препаратів (№ ДР 0121U108786). Результати наукових досліджень висвітлюються у наукових виданнях, регулярно публікуються тези, матеріали доповідей, статті, оформлюються результати патентно-ліцензійної роботи (патенти на корисні моделі і винаходи, свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір) (<https://ismav.com.ua/%do%bf%d1%80%do%be%do%bd%do%bo%d1%81/%do%bd%do%bo%d1%83%do%ba%do%be%do%b2%d1%96-%do%ba%do%be%do%bd%d1%84%do%b5%d1%80%do%b5%do%bd%d1%86%d1%96%d1%97/>). Дана інформація під час онлайн зустрічей з науковими керівниками була підтверджена.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Центральним нормативним документом ІСМАВ НААН, що регулює питання дотримання академічної доброчесності в інституті є «Положення про академічну доброчесність...» (<https://ismav.com.ua/wp-content/uploads/2021/05/Polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Розділом 2 Положення вимоги щодо дотримання академічної доброчесності науковими працівниками Інституту передбачають: посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методику і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-педагогічну, творчу діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання. Підпунктом 2.2. встановлюються вимоги до здобувачів: «Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації». Розділом 3 встановлюються діяння, які вважаються порушенням академічної доброчесності. У Розділі 4 наведені заходи щодо запобігання порушень академічної доброчесності. В Положенні також визначено відповідальність учасників освітнього процесу за порушення академічної доброчесності (Розділ 5): За порушення

академічної доброчесності наукові співробітники Інституту можуть бути притягнені до відповідальності відповідно до нормативних і розпорядчих документів установи, норм законодавства України, у тому числі таких як: відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання; позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання; позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади. За порушення академічної доброчесності до здобувачів вищої освіти можуть бути застосовані такі види впливу: академічні (незарахування роботи; повторне проходження оцінювання; повторне проходження навчального курсу); дисциплінарні (догана, письмове попередження, відрахування з аспірантури) та ін.)» Перевірці на академічний плагіат підлягають: монографії, навчальні посібники та інші роботи; рукописи статей, рукописи тез доповідей; дисертаційні роботи та автореферати.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

ЕГ встановлено відповідність ОНП науковим інтересам аспірантів, підготовку до викладацької й дослідницької роботи, дотримання принципів академічної доброчесності, дотичність тем наукових досліджень здобувачів та їх керівників, роботу наукових шкіл та діяльність спеціалізованої вченої ради. Повне поєднання наукових інтересів учасників освітнього процесу, яке в той же час забезпечує розширення пошуку шляхів вирішення важливих наукових і виробничих проблем і завдань. Високий науковий і педагогічний рівень керівників дисертаційних досліджень, актуальність і унікальність наукового пошуку універсально забезпечують власне процес навчання через дослідження. Здобувачі вищої освіти мають щонайкращу можливість для апробації результатів власних досліджень. Наукові керівники здобувачів приймають активну участь у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та практично впроваджуються у виробництво. Інститут забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та здобувачів, вживає конкретних заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Рекомендовано включити до ОНП «Сільськогосподарська мікробіологія» ОК, що забезпечать більш глибоку підготовку здобувачів до освітнянської діяльності. Збільшити перелік вибіркових дисциплін. Створити можливості щодо більш широкої участі аспірантів, у міжнародній академічній мобільності та інших заходах Інституту з метою формування траєкторії інтернаціоналізації. Слабкий рівень інтернаціоналізації прослідковується у невисокій міжнародній активності учасників освітнього процесу з числа здобувачів вищої освіти. На думку ЕГ Інститут має всі необхідні передумови для розширення діяльності саме в цьому аспекті.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Теми дисертаційних досліджень здобувачів відповідають напрямкам наукової діяльності їх керівників. Зміст ОНП відповідає науковим інтересам здобувачів. Якісна підготовка здобувачів реалізується через проведення занять у лабораторних і польових умовах; включенню в ОНП тем із підготовки публікацій, методики досліджень в агрономії тощо. Інститут забезпечує здобувачам безкоштовний доступ до всієї необхідної інфраструктури: лабораторій, обладнання, дослідних полів і сільськогосподарської техніки тощо. Наявні договори про співпрацю із вітчизняними та зарубіжними закладами освіти, науковими установами і аграрними підприємствами. В Інституті розроблено Положення і Кодекс академічної доброчесності, забезпечується безкоштовна перевірка робіт здобувачів і співробітників на плагіат у програмному забезпеченні компанії «Unichesk», створена комісія з питань академічної доброчесності. Загалом слід відзначити високу ефективність використання кваліфікації науковців, задіяних до реалізації освітньої програми, та належний акцент на забезпечення інтересів здобувачів вищої освіти. Адміністрація Інституту докладает багатьох зусиль для забезпечення комфортними умовами наукової роботи та апробації результатів досліджень усіх учасників освітнього процесу. Аспіранти мають можливість широкого спілкування з стейкхолдерами в ході проведення виробничих дослідів, випробувань та апробації й захисту дисертацій. Адміністрація й гарант освітньої програми прикладають значних зусиль до вирішення питань НР. Виявлені недоліки не є суттєвими і не впливають критичним чином на освітньо-науковий процес. Враховуючи наведене, ОНП за Критерієм 10 відповідає рівню В.

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дегтярьов Василь Володимирович

Члени експертної групи

Маренич Микола Миколайович

Куліш Вікторія Юрїївна